БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 133 (8658)
ИЮНИИН 7
СУББОТО
1958 он

Сэн 20 мүнгэн

Ахадүү Монгол Арадай Республикын Ехэ Хуралай түлөөлэгшэнэр манай республика дотор айлшалжа байха зуураа, хэдэн фабрика, завод, колхоз, эмхи зургаануудаар ябаа. Уржадэр, июниин 5-най үдэр айлшад «Маршал Чойбалсан» гэжэ пароходоор Сэлэнгэ мүрэн дээгүүр ябажа, гоё һайхан байгаалитай газарнуудые хараба, Кабанскын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо айлшалаа. СССР-эй Верховно Соведэй депутат, КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. У. Хахалов, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Д. Ц. Цыремпилон болон бусад тушаалта хүнүүд айлшадтай хамта ябалсаһан байна.

Үдэшэндөө республикын правительство айлшадые урижа, сайлуулаа.

Тиигээд үсэгэлдэр хүндэтэ айлшаднай нютагаа бусаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: МНР-эй Ехэ Хуралай түлөөлэгшэд «Маршал Чойбалсан» гэжэ пароходой командынхидтай хамта байна.

Ф. Сорокиной фото.

БРИГАДЫН ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИ

Колхозно байгуулалтые саашань хүгжөөхэ, машинно-тракторна [станцинуудые] хубилгаха тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй [Февральска] Пленумэй тогтоол ганшье ажахын асуудалнуудта хамаатай документ бэшэ юм. Тэрэ хадаа мүн марксистско-ленинскэ теори манай ороной мүнөөнэй оршон байдалтай тааруулан, саашадань хүгжөөһэн ябадал мүн.

Энээн тухай Болгариин коммунистическэ партиин VII съезд дээрэ хэлэхэдээ нүхэр Н. С. Хрущев ...эжэ мэдүүлээ.

«Колхозно байгуулалтые саашань хүгжөөхэ, машинно-тракторна станцинуудые хубилгаха тухай хууль ... һаяхан КПСС-эй Центральна Комитедэй үүсхэлээр баталагдан ...аа һэн. Мүнөө машинанууд колхозуудта сэхэ худалдагдадаг болоо, МТС-үүд заһабариин-техническэ станцинууд болгогдоо. Колхозуудта ...арай полевой хүдэлмэриин ябаса ...рэһээ хаража үзэхэдэ, энэ хэмжээ-ябуулга ашаяа хүсэдөөр харюу... Тракторнууд болон хүдөө ажахын бусад машинанууд МТС-тэ ...һанһаа дутуугүй, харин бүри ... һайнаар мүнөө колхозуудта ...глагдадаг болонхой. Теэд. энэ асуудал миил практическа гү, али ...л теоретическэ асуудал гээшэ ...? Үгы, энэ хадаа социалистическэ байгуулалтын теори практика[ты]е холбоһон асуудал гээшэ».

...лам саашань хэлэхэ болоо һаа, ...тиин үүсхэлээр бэелүүлэгдэжэ ...аа энэ хэмжээ-ябуулга гансахан теори, практикын асуудалда хамаатай бэшэ, мүн тэрэшэлэн пар...а ажабайдалда, партийна байгуулалтада хабаатай юм. Энэ хэмжээ-ябуулгын бэелүүлэгдэхэдэ колхозуудай ажал хүдэлмэриин эли ... һайжархын хажуугаар, партийна организацинуудынь улам хү...й болоно. Юуб гэхэдэ, МТС-һээ механизаторнуудай колхозуудта ороходо коммунистнууд, комсомолшууд тиишэ олоороо ошолсоо. ...эдэнь колхозуудай коммунистнууд олошорно, партийна организацинууд томо болоно. Коммунистнууд олон болоходонь, тракторно-комплексно бригадануудта партийна группануудые, партийна организацинуудые бии болгохо арга олдо... Тракторно-комплексно бригадануудта партийна группанууд, партийна организацинууд бии болоод ...адаа, тэдэнэй гэшүүд улад зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг, социалистическэ мүрысөө бодотоор эмхидхэдэг ...жо байна. Тэдэ партийна организацинууд бригадануудайнгаа ...л хүдэлмэриин али бүхы һалбаринь аша үрэ ехэтэй нүлөө үзүүл...

...дарын аймагай Ехэ-Кударын ...-эй хубилхада Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизацида 13 коммунист МТС-һээ нэмэжэ ерээ. Тиигээд тус колхозой парторганизаци хамта 58 гэшүүнтэй болоо...

...нөө олон болоод байхадаа тус парторганизаци комплексно бригадануудта томо томо партийна группануудые байгуулаа. Бригаданууд ...өө партийна группануудтай болоһонь, тэндэнь ойлгууламжын ...н эмхидхэлэй хүдэлмэри, социалистическэ мүрысөөн бодотоор эмхидхэгдэнэ, «Механизаторнуудай ...», «Малшадай үдэр», нээмэл партийна суглаанууд үнгэргэгдэнэ. ...ээнь, тус колхозой нэгэдэхи комплексно бригадын бүхы ажахые партийна нүлөөдөө абахын тулада ... 16 коммунистнуудһаа бүридэһэн партийна группа эмхидхэгдээ. Хүсэ орожо бэежэһэн энэ партийна группа тон харюусалгатай зорилгонуудые урдаа табина. Бригадаараа ... зэргээр гектарай 14 центнер ургаса ургуулха, халаанайнгаа даалгабарииe механизатор бүхэн 110—120 процентһээ бага бэшээр дүүргэхэ, мал ажалһаа ашаг шэмэ улам ехээр абаха гэһэн уялгаяа партгруппын ударидалга доро бригадынхид һайнаар дүүргэжэ байна.

Бригадын партийна группануудта болон партийна организацинуудта коммунистнуудай олон байхадань партийна хүдэлмэринь һураггүй һонёор ябуулагдана: партийна даалгабари, партийна суглаан, аман ба харуулан ойлгуулха агитаци гэхэ мэтэ һонёоршье, удха түгэлдэрөөршье эмхидхэгдэнэ. Энээниие удаадахи жэшээгээр харуулая. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци нилээд томо юм. Тиимын тула комплексно бригадануудта бэеэ дааһан парторганизацинууд байгуулагдаа һэн. Тэдэнэй нэгэниинь болохо—хоёрдохи бригадын парторганизаци тухай эндэ хэлэгдэхэ байна. Энэ парторганизаци 11 гэшүүдтэй юм. Коммунистнууд тус бүридөө даалгабаритай. Энэ парторганизаци диилэнхидээ нээмэл суглаа үнгэргэдэг, партийнабэшэ эдэбхитэдые тэндээ уридаг. Эдэ суглаануудынь һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэгдэдэг юм. Жэшээнь, малай үбэлжэлгэ тухай асуудал суглаанда бэлэдхэхэдээ үхэршэн коммунист Бадмадоржиевта хоёр фермын байдал шалгаха даабари үгтөө һэн. Нүхэр Бадмадоржиев энэ даалгабаридаа харюусалгатайгаар хандаа: олон дутуу дундануудые элирүүлээ, тэдээниие усадхаха тухай, мүн үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэхэ тухай үнэтэ дурадхалнуудые партийна суглаан дээрээ оруулаа бэлэй. Энэ организацида «Дайшалхы хуудаһан», харуулан ойлгуулха агитаци һайнаар эмхидхэгдэнхэй.

МТС-үүдһээ коммунистнуудай, комсомолшуудай, партийнабэшэ мэргэжэлтэдэй колхозуудта ороһоной һүүлээр арад зоной ажалай болон политическэ эдэбхи хэшээлэй улам бадаржа байһан тухай манай газетэдэ республикымнай бүхы аймагуудһаа хүдөө бэшэгшэд мэдээсэнэ.

Мүнөө партиин айкомуудай, колхозуудай эхин парторганизацинуудай зорилгонь юуб гэхэдэ, шэнээр байгуулагдаһан группанууд болон организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ захяа заабари үгэхэ, семинар үнгэргэхэ, һургаха хэрэгтэй. Даб дээрээ шэнэ группануудай, организацинуудай дүй дүршэлэйнь хэды багашье һаань, тэрээниие байһаншье зэргээрнь бүхы группануудай болон организацинуудай дунда дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй.

Бригадын партийна организаци ниитэ зондоо эгээн дүтэ байгаа партийна шата һэн туладаа социалистическэ мүрысөө, ойлгууламжын хүдэлмэри үнэн бодотоор эмхидхэжэ шадахашье, эмхидхэхэ ёһотойшье. Имагтал коммунистнуудта хамаата асуудалһаа бэшэ, ажахын, политическэ бусад асуудалнуудаар партийнабэшэ эдэбхидтэй хамтаржа, нээмэл суглаа үнгэргэдэг заншалые һайшааха, тиимэ суглаануудые үнгэргэжэ байха хэрэгтэй. Энэ хадаа партийнабэшэ эдэбхитэдые бэедээ татаха, тэдэнэй политическэ мэдэрэлые, ажалай эдэбхиие дээшэлүүлхэ шухала аргануудай нэгэниинь мүн. Тиигээд ажалай түрүүшүүлэй, партийнабэшэ эдэбхитэдэй дундаһаа эрхимүүдыень шэлэжэ, партиин зэргэдэ абажа байха шухала.

Бригадануудай партийна организацинууд хүн зонойнгоо байра байдалые, хубсаһа хунарые, эдеэ хоолые һайжаруулхын түлөө, тэдэнэй культурна эрилтэ хангахын: кино. концерт харуулжа, элидхэл, лекци. радио шагнуулжа, ном, газетэ, журнал уншуулжа байхын түлөө үдэр бүриин оролдолго хэшээл гаргажа байха ёһотой.

100 эхэ хонин бүриһөө 170 хурьган абтаха

Энэ жэлдэ хэнзэ хурьга олоор абаха гэһэн уялгаяа мэдэржэ, манай отарын хонишод тэрэнээ дүүргэхын түлөө оролдон, урданайхиһаа улам һайнаар ажаллажа байна. Бидэнэр 100 эхэ хонин бүриһөө 170 хурьга абажа, түлжүүлхэ уялга абаа һэмди.

Иимэ ехэ уялга абахадамнай манай зарим колхознигууд «Иимэ олон хурьга хайшан гээд абаха юм. Дэмы хэрэг, хооһон хөөрэлдөөн» гэжэ байгаад, этигэн ядажа байгша һэн. Тиихэдэнь бидэнэр өөһэдөөшье заримдаа хэлэһэндээ яажа хүрэхэ гээшэбибди гэжэ һанаагаа зобогшо һэмди. Тиигэбэшье, абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэжэ, гээгдэнги һаналтанай хэлэһэниие үндэһэгүй болгожо харуулха хүсэл зориг түрөө һэн. Илангаяа һүүлэй үедэ парти, правительствымнай абаһан тогтоолнууд маниие урмашуулаа.

Тиигэжэ түл абалгын түлэг үедэ үдэр һүниие илгадгүй ажаллажа, заримдаа хонидойнгоо байрада үдэшэ ороод, үбэлэй ута һүниие баража, үглөөгүүр гарахашье саг бологшо һэн. Теэд оролдоһоной ашаар бидэнэр 370 эхэ хонинһоо 330 хурьга абаа һэмди. Зүгөөр 7 хурьган муу гаража, шадалаараа оролдоошье һаамнай өөдэлэнгүй, гарзалшоо юм. Мүнөө 4 — 5 һаратай болоһон 323 хурьгадаа май һарын эхеэр эхэһээнь таһалхадамнай, боро эдеэндэ оронхой, ургылаад, ядаралгүй ябаа һэн. Иигэжэ хурьгадые эхэһээнь эртэ таһалхада ехэ һайн байна. Яахадааб гэхэдэ, томо болошоһон хурьгандаа дэхүүлхэеэ болиходоо эхэ хонид гансата һайжарна.

Манай отарын хонид мүнөө зуһаландаа тобир тарганаар гаргагдаба. Иигээд июнь һарын арбаадаар 60 гаран хэнзэ хурьга абахаяа хүлеэжэ байнабди. Эдэниие абаад байхадаа 100 эхэ хонин бүриһөө 100 лэ хурьгатай болохо болонобди. Хэлэһэндээ хүрэжэ, абаһан уялгаяа дүүргэхын тула үбэл хурьгалһан үшөө 240 толгой хонидоо иигээд урэжүүлхэмнай. Эдэ хонидтоо хабартаа овёс, концентрат эдюулжэ байгаад адуулаабди.

Үрэжүүлгын хүдэлмэри һайнаар эмхидхэжэ шадабал, бидэнэр ноябрь, декабрь һарада 240 хурьга абахабди. Тингэбэл 100 эхэ хонин бүриһөө 170 хурьга абаха уялгамнай дүүрэхэ байна. Хүшэеэ ехэ хүдэлгэнгүй ондо ороһон хонидһоомнай 3,5 килограмм нооһон толгой бүриһөөнь хайшалагдахаар хүлеэгдэнэ.

Ж. Жамбалов, Хэжэнгэ, Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Непалай хаан Москвада айлшалжа байна

Непалай хаан Махендра Бир Бикрам Шах Дева СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловта июниин 5-най үглөөгүүр айлшаар ошобо. Хаантай хамта, тэрэнэй хатан Ратна Раджия Лакшми Деви Шах, тэрэшэлэн суг ябалсаһан хүнүүдынь айлшалалсаһан байна. Тиигэжэ хани халуун хөөрэлдөөн болоо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Кремлиин Ехэ Ордон соо энэ үдэр сайлалга хэжэ, Непалай хаан Макендра Бир Бикрам Шах Дева, тэрэнэй хатан Ратна Раджия Лакшми Деви Шах гэгшэдые хүндэлөө. Тэдэнтэй хамта Непалһаа ерэлсэһэн хүнүүд сайлалга дээрэ байлсаа.

Советскэ талаһаа А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, Н. А. Мухитдинов болон бусад сайлалга дээрэ байлсаба.

Непалай хаан, хатаниинь, тэдэнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Третьяковско галерейдэ июниин 5-да орожо хараһан байна.

Энэ үдэр үдын хойно хаан хатантаяа В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай Мавзолейдэ орожо, венок табяа.

Непалай хаан хатантаяа, тэдэнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Кремлиин үзэсхэлэн һайхан юумэнүүдые хараа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Хони олоор үсхэбэрилһэнэй, мяха, нооһо, каракуль арһа ехээр абаһанай түлөө **Туркменскэ ССР-эй** колхознигуудые, МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые—хамта 590 хүниие СССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй орденууд болон медальнуудаар шагнаа.

Ленинэй орденоор—20, Ажалай Улаан Тугай орденоор—150, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор—182, «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар—120, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар—119 хүн шагнагдаба.

Хони үсхэбэрилгээр элитэ ехэ амжалта туйлаһанай, 1957 ондо мяха, нооһо, каракуль арһа ехээр абажа, гүрэндэ тушааһанай, ажал хүдэлмэридөө шэнжэлхы ухаанай туйлалтануудые, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэһэнэй түлөө нүхэд А. Аразовта, Д. Базаровта, А. Гараджаевта, И. Овеньязовта, Д. Оразбердыевтэ, Я. Оразмухаммедовтэ, С. Худаяровта, Б. Хуммедовтэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэ олгогдоо.

Шүүбэринүүдые түлэхэ тухай

«Советская Россия», «Труд» газетэнүүд РСФСР-эй шүүбэритэ лотерейн шалгалтын таблицануудые июниин 5-да тусхай хабсаралта болгожо толилбо.

Шүүбэринүүдые түлэлгэ июниин 6-һаа эхилээ. 500 түхэриг хүрэтэр мүнгэн шүүбэриие мүнгэ нөөсэлэлгын бүхы кассануудта түлэхэ юм. Эд зөөри шүүһэн хүнүүд тэрэнэйнгээ сэнгые өөһэдынгөө дураар эдэ кассануудһаа мүнгөөр абажа болохо байна.

500 түхэригһөө дээшэ шүүбэринүүдые мүнгэ нөөсэлэлгын нэгэдэхи разрядай кассанууд, мүнгэ нөөсэлэлгын центральна кассанууд түлэхэ.

Эд зөөри шүүгшэд тэдэнээ Российска Федерациин бүхы городуудай, районуудай магазинуудһаа абаха юм. Үгышье һаа, эдэ шүүбэринүүдынь РСФСР-эй Худалдаа наймаанай министерствын «Посылторгоор» дамжуулан эльгээгдэхэ байна.

Шүүһэн лотерейнэ билетүүдээр 1959 оной январиин нэгэн хүрэтэр мүнгэ нөөсэлэлгын кассануудһаа шүүбэринүүдээ абажа болохо.

(ТАСС).

Дэлхэйе тойрон дабшадаг гурбадахи хэмэл одоной ябаса тухай

Июниин 6-най үглөөнэй 6 часта гурбадахи хэмэл одон дэлхэйн бүмбэрсэгые 295 дахин тойробо. Ракетэ-һомониинь хэмэл одоёо 1,3 эрьесээр түрүүлжэ ябана.

Хойто широтагай 17 градусһаа урда широтагай 9 градус хүрэтэр, үглөөгүүр наранай гарахын урдатэ, урда широтагай 31 градусһаа 64 градус хүрэтэр, үдэшэ наранай ороһон хойно, сэлмэг үүлэгүй байхада гурбадахи хэмэл одые, тэрэнэй ракетэ-һомые миин нюдөөр гү, али приборооро ажаглан хаража болохо. (ТАСС).

Советскэ Сибирь дотор

КРАСНОЯРСК

Нүүрһэ абалга миллион тонноор ехэ болобо

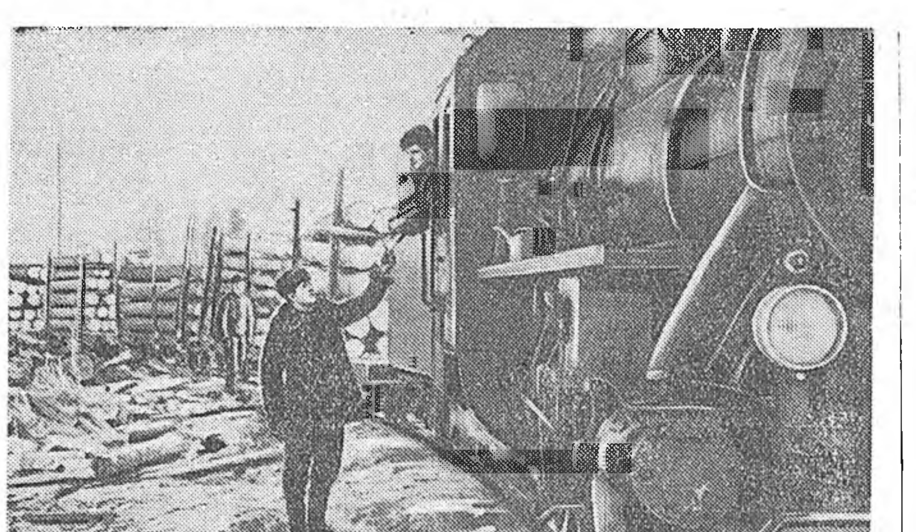
Красноярска совнархозой предприятинууд дүрбэ һарын турша соо арадай ажахыда үнгэрэгшэ жэлэй энэ үсынхидэ орходоо миллион шахуу тонно ехэ нүүрһэ үгэһэн байна. Энэ хадаа гол түлэб нээмэл аргаар нүүрһэ абаһанай ашаар туйлагдаа. Хизаар доторхи нүүрһэнэй запас баг[цаа]мжалхада гурбан триллион тонно болохоор хараалагдана. Олонхи районуудта нүүрһэн газарай хүрьһэндэ ...тэ юм. Тиимэһээ дайнай һүүлэй ...элнүүдтэ нээмэл аргаар нүүрһэ абалга эхилэгдэһэн байгаа. Ирше-бородинско, Назаровска уурхайнууд бии болоо. Ирше-бородинско уурхайн нүүрһэн ороп дотор эгээл үнэгүй түлишэ болонхой.

Хизаарай нүүрһэнэй промышленностиие хүгжөөхэ холын хараата түсэбэй ёһоор 1965 ондо түлишэ абалга гурба дахинһаа дээшэ ехэ болохо байна.

ЭРХҮҮ

Органическа химиин институт

Химическэ промышленностиие хүгжөөхэ байгаалиин айхабтар ехэ арга боломжонууд Иркутска областьдо бии юм. Шулуу нүүрһэн, минеральна дабһан, известняк, модон болон Ангарай үнэгүй электроэнерги, теплостанцинууд хадаа шэнгэн түлишэ, пластмасс, хэмэл утаһа, нооһо, целлюлозо, кислота, үтэгжүүлгэ мэтые ехээр үйлэдбэрилхэ арга олгоно. Мүнөөшье область дотор химическэ нэгэ хэды предприятинууд хүдэлжэ байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: модо ашаһан поезд Хандагатайн леспромхозһоо ябахаяа байна.

СТАЛИНСК

ЗАВОД ДОТОРХИ ХАРГЫГААР ЯБАХА ТЕПЛОВОЗУУД

Кузнецкэ металлургическа комбинат тепловозуудые абаба. Эдэнь завод доторхи харгыгаар ябаха юм.

Маневрово паровозуудые тепловозуудаар һэлгэлгэ хадаа аша туһа ехэтэй, гадна, түүхэй эд, материал шэрэлгые түргэдхэдэг байна.

Мүнөө комбинадта тепловозуудые жолоодохо хүнүүд бэлдэгдэжэ байнхай Һаяар сибириин гигантын завод доторхи ашаа барандаа тепловозуудаар зөөгдэхэ болохо.

***

„Советскэ сатира" гэжэ выставкэ

Сталинскда «Советскэ сатира» гэжэ нүүдэл выставкэ нээгдэбэ. Тэндэ советскэ мэдээжэ уранзураашад К. Елисеев, Б. Пророков, К. Котов, Б. Рязанова, И. Семенова, М. Черемных болон бусадай зурагууд табигданхай.

ЧИТА.

Городоо гоё һайхан болгохо хүдэлмэриие депутадууд хүтэлбэрилнэ

Областной центрын хэдэ мянган ажалшад түрэл городоо гоё һайхан, болбосон болгохо хүдэлмэридэ хабаадана. Городской Соведэй депутадууд энэ хэрэгые эмхидхэн ударидадаг. Тэдэнэр һунгуулиин өөһэдынгөө округуудта ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг, городые гоё һайхан болгохо талаар эмхидхэгдэһэн квартальна комитедүүдые хүтэлбэрилдэг, хүүргэ, харгы, гэр, оградуудые заһабарилхын тулада воскреснигүүдые эмхидхэдэг байна.

Депутадууд Н. Т. Бочмат, В. П. Шантанова гэгшэдэй үүсхэлээр олон гэрэй захада багахануүд сэсэрлиг бии болгодоһон, үрэ жэмэстэ модод таригдаһан байха юм. Хабартаа Чита хотодо хамта найма мянга шахуу залуу модон, миллионһоо үсөөн бэшэ сэсэгэй үндэһэн һуулгагдаха. Областиин бүхы городуудта арадай энэ үүсхэл үргэнөөр дэмжэгдэжэ байна.

ЯХАД

„Бахчисарайский фонтан" гэжэ балетнэ зүжэг табиба

Яхадай хүгжэмтэ-драмын театрын хореографическа коллектив «Бахчисарайский фонтан» гэжэ балетнэ зүжэг табижа, харагшадые һонирхуулаа. Киргизскэ ССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, балетмейстер В. Козлов зүжэгые табяа, Ю. Алиев дирижировалаа.

Яхад артистнар К. Посельская, М. Посельская, А. Ефремов, О. Егорова, А. Горовцева, А. Торговскина болон бусад тус зүжэгтэ түрүүшынхеэ наадаба.

Премьерэ ехэ амжалтатайгаар үнгэрһэн байна.

***

Огородой эдеэн

Яхадай дэлгүүр дээрэ, столовонуудта, мүн ондоошье һуурин газарнуудта шэнэ ургасын һонгино, редис, укроп бии болобо. Теплицнэ зарим ажахынууд майн эхеэр үгэрсын ургаса абаа. Мүнөө республикын колхоз, совхозууд овощь болон хартаабха тарижа байна. Энэ жэлдэ бүхыдөө дүрбэ мянга табан зуугаадһаа дээшэ гектарта овощь, хартаабха таригдаха юм. Энэнь нёдондонойхиһоо гуша гаран процентээр ехэ болоно. Хүдөө ажахынь энэ шэнэ һалбари улам бүри олзотой боложо байна. Хартаабха, овощьһоо зургаан зуу мянгаһаа миллион түхэриг хүрэтэр олзо оруулдаг колхозууд республика дотор бии болонхой.

Эвенкэнүүдэй уранһайханай зохёол

Турада эрхим уран зохёолой, картина, скульптурын, уран гоёор оёлгын конкурс соносхогдобо. Энээндэ хэдэн олон литератор, үлигэршэн, хүгжэмшэн, уранзураашад хабаадаха байна. Декабрь соо конкурсын дүн гаргагдажа, илагшадта шан барюулагдаха.

ТЮМЕНЬ.

Модо урадхуулга түлэг дундаа

Бага, Тобол болон Сибириин бусад гол мүрэнүүдээр модон таһалгаряагүйгоор урдажа байна. Модо урадхуулгын гол хүдэлмэринүүд мүнөө жэлдэ механизмын хүсөөр хэгдэнэ. Түрүүшын хэдэ мянгаад модон хэрэглэгшэдтэ үгтөө.

Тюменскэ совнархозой модо урадхуулгын предприятинууд оронойнгоо шэнэ барилгануудта, тэрэшэлэн модо болбосоруулдаг предприятинуудта 2 миллионһоо дээшэ кубометр модо үгэхэ байна.

Кузбассай горнягууд түрүүлбэ

Кемеровскэ совнархозой предприятинуудай коллективүүд Сталинска, Иркутска, Томско экономическа районуудай ажалшадтай мүрысэнхэй. Энэ мүрысөөндэ Кузбассай горнягууд илангаяа һайн амжалта туйлаба. Тэдэнэр энэ жэлэй эхилһэнһээ хойшо 500 мянган тонноһоо дээшэ нүүрһэ түсэбһөө гадуур үгэжэ, абаһан уялгануудаа дүүргэө.

(ТАСС).

Ревизионизмда эсэргүүгээр В. И. Ленинэй хэһэн тэмсэл тухай

Ревизионизм гээшэ марксизмда харша үзэл юм. 19 зуун жэлэй эсэс багта, худэлмэришэн ангида эсэргүү бүхы үзэл сурталнуудые марксизмын илаад байха үедэ, ревизионизм бии болоһон байгаа. Ревизионистнууд худэлмэришэдэй худэлөөн доторһоонь һандаргаха зорилготойгоор марксизмые «шэнэлэн үзэхэ», ондоогоор хэлэбэл, тэрэнэй гол һургаалда ревизи хэхэ гэжэ һэдэһэн юм.

Ревизионистнууд хадаа марксизмые «засаха», тэрэндэ «нэмэлтэ» оруулха хэрэгтэй гэхэ мэтээр шуужа, бодото дээрэ марксизмын революционно удхые хаягдуулха, үгырүүлхэ гэжэ эрмэлзээ. Тэдэнэр аман дээрээ марксизмһаа арсадаггүй аад, үнэндөө марксизмын ёһотой дайсадынь болоно. Ревизионистнууд марксизмын түгээр халха хэжэ, худэлмэришэн ангида харша үзэл тараахые, пролетариадай дунда буржуазна нүлөө нэбтэрүүлхые оролдодог.

Философиин талаар ревизионизмые абажа үзэбэл, марксизмын революционно удхашанарые үгы хэхэ, диалектическа болон историческа материализмые хазагайруулха, марксизмын философиин орондо буржуазна хархис философи номнохо һэдэлгэ гаргадаг.

Философидохи ревизионизм пролетариадай ажал-ябуулгые буржуазна ашаг туһада зорюулха зорилготой юм. Ревизионистнууд социалистическа революциин хэрэгтэ урбадаг байгаа.

Монополистическа капитализм хадаа капиталистическа үмсые «демократическа» болгодог, монополинууд тогтоходоо капиталистическа конкуренциие үгы хэхэ, кризисүүдые усадхаха арга боломжо олгодог гэжэ ревизионистнууд баталдаг байна. Капитализмын хүгжэхэ тудам ангинуудай хоорондохи зүрилдөөн шангадахагүй, харин һуларха байна гэжэ тэдэнэр номнодог.

Иимэ болохолоороо, ревизионистнууд кризис тухай, капитализмын һандаран уналга тухай марксистска теориие буруушаана гээшэ.

Политикын талаар ревизионистнууд революци тухай теориие, гүрэнэй засаг пролетариадай эзэлэн абаха ябадалые, ангиин тэмсэл тухай марксистска теориие, пролетариадай диктатура тухай теориие буруушаадаг юм. Ангинууд хоорондоо эбтэй, таараланхай байдаг гэжэ тэдэнэр номнодог.

Ревизионизм социально-экономическа ямар эшэ үндэһэтэй, хаанаһаа гарадаг юм? гэжэ хараад үзэе.

Худэлмэришэдэй аристократиһаа, жэжэ буржуазиһаа ревизионизм уг унгитай. Эзэрхэг шунахай буржуази колонинуудай ажалшадые хайра гамгүйгөөр мүлжэжэ, туйлай ехэ олзо олоод, худэлмэришэн ангиин зарим хубиин (аристократиин) ама тоһодожо тэдхэдэг, өөр тээшээ татадаг байна. Мүн тэрээнһээ гадна, капиталай ямаршье оронуудта жэжэ. буржуази ходол байдаг гээшэ. Энэ буржуази ревизионизмын тараха оршон байдал хангана.

Ревизионизм анха түрүүн 19 зуунжэлэй эсэстэ бии болоһон юм гэжэ дээрэ хэлэгдээ һэн. Немецкэ ревизионист Э. Бернштейн энэ талаар элидэ гараһан байгаа. Ревизионизм гээшэ орон бүхэндэ, саг сагта ондо ондоо түхэл маягтайгаар гарадаг байна. Жэшээнь, Францида мильеранизмын маягтай (буржуазна правительстводо социалистын хабаадалсалга) байһан юм.

Россида бусад оронуудайхидал адляар ревизионизм үниинһөө хойшо үүдхэгдэжэ, «легальна марксистнууд», «экономистнууд» гэхэ мэтын нэрэтэйгээр бии болоһониинь элитэ.

В. И. Ленин, ородой коммунистнууд ревизионизмда эсэргүү шанга тэмсэл саг үргэлжэ ябуулдаг байгаа. В. И. Ленин революционно тэмсэлэй замда анхан ороһоо хойшо ревизионизмын урдаһаа эсэргүүсэн хайра гамгүй, шадамар бэрхээр тэмсэһэн байна.

«Легальна марксистнууд» өөһэдыгөө марксистнуудбди гэжэ тоолодог болобошье, Марксын һургаалай тон гол зүйлые — пролетарска революци тухай, пролетариадай диктатура тухай һургаалые буруушаадаг байба. Тэдэнэр хорото зорилгоор марксизмда нялдаха һанаатай буржуазна интеллигентнүүд байһан юм. Революционно марксизмын гол удхыень хазагайруулха гэжэ һэдэһэн «легальна марксистнуудые» В. И. Ленин эрид шангаар шүүмжэлһэн байна. В. И. Ленинэй эрид шангаар тэмсэһэнэй эсэстэ Росси дотор «легальна марксизм» бута сохигдоо бэлэй.

Ородой марксистнуудай дунда 19 зуун жэлэй эсэстэ «экономистнууд» гэжэ бүлэг бии болоод, мүн лэ марксизмын һургаалда «хубилалта» оруулха һэдэлгэ гарһан юм. Худэлмэришэд гансал экономическа тэмсэл хэхэ ёһотой, харин либеральна буржуази политическа тэмсэл хэхэ юм гэжэ тэдэнэр номнодог байгаа.

«Экономистнуудай» буляа һаань, пролетариадай революционно худэлөөн задагайрха аюулда орохо байгаа. Тиимын тула, В. И. Ленин бүри Сибириин сүлэлгэдэ байхадаа, «экономистнуудта» эсэргүү тэмсэлые онсо шухалаар тооложо байһан байна.

«Экономистнуудай» программада харюу болгожо бэшэһэн, «Росси социал-демократнуудай эрид буруушаалта» соогоо 1899 ондо В. И. Ленин ревизионизмые тон зүбөөр нигэжэ тодорхойлһон байгаа: ревизионизм гээшэ «марксизмын теориие удхагүй болгохо, худэлмэришэдэй революционно партиие реформистска партии болгохо һэдэлгэтэй».

«Юу хэхэб?» гэһэн гайхамшагта зохёол соогоо ородой, уласхоорондын ревизионизмда эсэргүү тэмсэлые В. И. Ленин улам саашадань үргэдхэн дэлгэрүүлээ.

РСДРП-гэй II съезд дээрэ В. И. Ленинэй оролдолго гаргаһанай ашаар, Марк Энгельс хоёрһоо хойшо түрүүшынхёэ партийна программада пролетариадай диктатура тухай пункт оруулагдаа һэн. Партиин хоёрдохи съезд «экономизмые» марксизмын доро дараһан тухай гэршэлэн харуулаа.

В. И. Ленинэй хүтэлбэри доро ородой марксистнуудай хэһэн тэмсэлэй ашаар, «экономизм» бута сохигдоо бэлэй.

Ородой «экономистнууд» хадаа гадаадын социал-демократическа партинууд доторхи марксизмын дайсадай, хамагай түрүүндэ Бернштейнэй номнодог үзэлтэй адли байһан юм. Тиимэ болохолоороо «экономизмда» эсэргүүгээр хэһэн В. И. Ленинэй тэмсэлынь мүн баһа уласхоорондын ревизионизмда, оппортунизмда эсэргүү туйлай ехэ удхашанартай тэмсэл байгаа.

Россидахи түрүүшын революциин дараадаһанай һүүлээр хархис мүрдэлгын үе эхилһэниинь мэдээжэ. Тэрэ үеэр марксизмын дайсад добтолгоёо шангадхажа орбо. Тиихэдээ тэдэнэр марксизмые «шэнээр хаража үзэхэ», марксизмын теориие, философиие шүүмжэлхэ гэжэ оролдоһон байна.

Марксизмын теоридо добтологшодые бута сохихо нангин уялга революционно марксистнуудай үмэнэ сэхэ табигдаһан юм. Марксизмда гараа далайһан Бернштейнэй ревизионизмтай Г. В. Плеханов, Р. Люксембург, Ф. Меринг гэгшэд тэмсэһэн байгаа. Тиигэбэшье тэдэнэр Бернштейнэй тэрэ үзэл бодолые хүсэдөөр бута сохижо шадаагүй.

Уласхоорондын ревизионизмые үй бута сохихо, марксизмын революционно һургаалые аршалха, большевигүүдэй партиин теоретическа үндэһэ һуурииие хамгаалха зорилго В. И. Ленин лэ шадамар бэрхээр бэелүүлһэн юм. 1909 ондо гараһан «Материализм ба эмпириокритицизм» гэжэ номын марксистска теориие хамгаалхаһаа гадна, Энгельсын нүгшэһэнһөө хойшо дэлхэйн наукын нээһэн хамаг шэнэ, шухала юумые нэгэдхэжэ хамталһан агуу ехэ зохёол байгаа.

Тэрэ үедэ большевигүүдэй парти В. И. Ленинэй хүтэлбэри доро жагсан, меньшевизм, троцкизм, ликвидаторнууд гэхэ мэтэ элдэб эсын ревизионистска бүлэгүүдтэй шангаар тэмсэһэн байна. Тэрэнэй ашаар большевигүүд 1912 ондо меньшевигүүдые партиһаа намнаа һэн. Энэнь оппортунистнуудые марксистнуудай илажа гараһыень гэршэлээ.

Большевигүүдэй парти доторойнгоо баруунай үзэлтэнтэй эршэмтэйгээр тэмсэхэһээ гадна, мүн уласхоорондын баруунай үзэл баримталагшадта эсэргүүсэн эрид шууд тэмсэһэн юм. В. И. Ленин уласхоорондын худэлмэришэнэй худэлөөндэ хамааран орохые эрмэлзэдэг Каутскиин үзэл баримталагшадта эсэргүүгээр эрид шангаар тэмсэһэн байгаа.

В. И. Ленин ородой болон уласхоорондын баруунай үзэл баримталагшадта эсэргүүсэн тэмсэжэ, тэдэниие бута сохёод, марксизмын революционно теорёор зэбсэгжэһэн шэнэ парти байгуулаа. Большевигүүдэй парти доторһоо элдэб оппортунистнууд намнагдажа, ревизионизм бута сохигдоо һэн.

Агуу ехэ Октябриин социалистическа революциин һүүлдэ, социализмын үзэл суртал бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ эхилхэдэ, уласхоорондын ревизионизм элдэб маяг түхэлтэйгөөр дахяад һэргэжэ, марксистско-ленинскэ партинуудта добтолго хэһэн байна. В. И. Ленинэй тэмсэдэг байһан II Интернационалай хүтэлбэрилэгшэд, центристнүүд ревизионизмые өөһэдынгөө үндэһэн үзэл болгожо, марксизм-ленинизмын теориин, программын гол зүйлнүүдтэ эсэргүүсэдэг байгаа. Ревизионистска II Интернационалда эсэргүү тэмсэлые большевигүүдэй парти түрүүтэй Коммунистическэ III Интернационал үргэнөөр дэлгэрүүлээ һэн.

Манай орондо Совет засагай тогтоһонһоо хойшо марксистско-ленинскэ үзэл суртаалда урбаһан, марксизмын дайсад болоһон троцкистско-бухаринска, бусад этэгээдүүдые большевигүүдэй парти бута сохёо бэлэй.

Мүнөө социалистическа оронууд социализм байгуулха тухай марксизм-ленинизмын һургаалые бэелүүлжэ байна. Социализмын үзэл суртал капиталай оронуудай олон миллион хүниие өөр тээшээ татана. Тиимэ хадань, империалистическа этэгээдүүд марксизм-ленинизмдэ эсэргүү добтолгоёо бүри шангадхана.

1957 оной ноябрь һара соо Москвада болоһон социалистическа, худэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Деклараци коммунистическа болон худэлмэришэнэй партинуудай лундахи ревизионизм ба догматизмда эсэргүүгээр эрид шууд тэмсэхэ хэрэгтэй гэжэ тэмдэглээ һэн.

«Худэлмэришэн ангиин революционно эршэ хүсые һаатуулан барижа байдаг, капитализмые байлгаха гү, али һэргээхэ эрилтэ табидаг буржуазна үзэл бодол болоһон ревизионизм, ондоогоор хэлэбэл, баруунай оппортунизм мүнөө гол аюул тохёолдуулна гэжэ коммунистическа партинууд догматизмые буруушааха зуураа тоолоно» гэжэ Деклараци дотор бэшээтэй.

Ревизионизмын шэнэ добтолго Югославиин коммунистнуудай Союзай һүүлэй үеын ябуулга дээрэһээ илангаяа элеэр харагдана. Тус партиин VII съезд дээрэ абтаһан программа эхинһээ һүүл хүрэтэрөө ревизионистска юм. Тэрэнь пролетарска революцида, пролетариадай диктатурада эсэргүү байна, социалистическа оронууд ба лагериие муушалан хараана, капиталистическа лагериие һайшаан магтана.

Тиимэ болохолоороо, Югославиин коммунистнуудай Союз марксизм-ленинизмые добтолхо гэһэн империалистнуудай, илангаяа американска империалистнуудай хүсэл эрмэлзэлгые хангана.

Коммунистическа болон худэлмэришэнэй партинууд агуу ехэ В. И. Ленинэй жэшээгээр, тэрэнэй сэсэн мэргэн захяа заабариин үндэһөөр, шэнэ ревизионистнуудта—югославска ревизионистнуудта эсэргүүсэн эрид шууд тэмсэжэ байна. Социалистическа оронуудай коммунистическа болон худэлмэришэнэй партинууд, мүн бусадшье коммунистическа партинууд Югославиин коммунистнуудай Союзай программые эрид шүүмжэлбэ.

Коммунистическа партинууд В. И. Ленинэй һургаалые үнэн сэхээр бэелүүлжэ, марксизм-ленинизмын революционно теориие худэлмэришэн ангиин дайсадһаа нарин нангинаар сахин хамгаалжа байһыень энэ баримта эли тодоор гэршэлнэ.

Пролетариадай агуу ехэ вождь В. И. Ленинэй заабаряар марксизмын дайсадта эсэргүүгээр, хайра гамгүйгөөр тэмсэжэ байһан ушар коммунизмын илалтые бүхы дэлхэй дээрэ мандуулха гол зорилгонуудай нэгэн болоно.

Б. БАТУЕВ.

„Байгалай толон" журналай ээлжээтэ номер

Бурят-Монголой уранзохёолшодой союзай, республикын Культурын министерствын «Байгалай толон» гэжэ литературно-уранһайханай, ниитэ-политическэ журналай ээлжээтэ 2-дохи номер бурят-монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэн гаргагдажа, захигшадтаа эльгээгдэжэ байна. Журналай түрүүшын хуудаһан «Ангуушан» гэжэ В. Кузнецовой шүлэгөөр нээгдэнэ.

«Лениндэл адляар ажаһууха, Лениндэл адляар ажаллаха» гэһэн статья, мүн Ц-Б. Бадмаев, С. Метелица, Д. Дондокова, Ц. Жамбалов, М. Самбуев, Ц. Шагжин гэгшэдэй поэмэ, повесть, шүлэгүүд, пьесэ журналай 2-дохи номерто толилогдоо. Энэ номерто Монголой уранзохёолшодой шүлэгүүд оруулагдаһан байна.

«Лениниие хараһан хүн» гэһэн Н. Нечаевай очерк, «Кшесинскын ордон соо» гэһэн Я. Лебедевэй статья, «Гэсэр» гэһэн үльгэрэй һалаанууд журналда гаргагдаба.

Публицистикын бүлэг дотор Б. Зонхоевой «Шэнэ хабарай шэнжэ», В. Дырхеевэй «БМАССР-эй колхозуудта хони олоор үсхэжэ, нооһо ехээр абаха тухай» статьянууд оруулагдаба.

Тэрэшэлэн журналай хуудаһанууд дээрэ «Манай Горький» гэһэн бүлэг, «Томо зохёолшодһоо һургаал абая» гэһэн нүхэр Н. Дамдиновай статья толилогдобо.

ДОРЖИ БАНЗАРОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ БАГШЫН ИНСТИТУДТА

ЭРДЭМТЭНЭЙ НЭРЭЗЭРГЭТЭЙ БОЛОБО

Бурят-Монголой хэлэ ба литературын кафедрын багша Б. В. Матхеев «Бурят-монгол хэлэндэ үзэгдэдэг, эхирэт-булагат диалект» гэһэн темээр научна зохёол бэшэбэ. Ленинградай гүрэнэй университедэй эрдэмтэдэй Советдэ нүхэр Матхеев зохёолоо уншажа, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидадай нэрэзэргэтэй болоо.

ШЭНЭ СТОЛОВО

Һаяхан студентнэрэй байха хэды дабхар шэнэ байра ашаглалгада оруулагдаа юм. Мүнөө тэндэнь студентнэрэй хооллохо гоё, һаруул столово нээгдээ. Энэ столово дотороо ехэ һайн түхеэрэлгэтэй, нэгэ доро 80 гаран хүнэй һуужа эдеэлхэ ехэ залтай.

СТУДЕНТНЭРЭЙ ТУҺАЛАМЖА

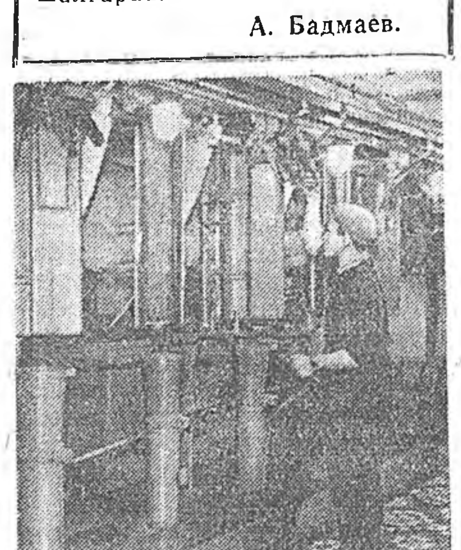
Республикынгаа түб хото—Улан-Удын үйлсэ, талмайнуудые ногооруулжа, гоё һайхан болгохо худэлмэридэ студентнэр ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Тэдэнэр сүлөөтэй сагтаа воскресннгүүдые эмхидхэжэ, хэды зуун һөөг, набшаһата модо городой үйлсэнүүдтэ таряа. Мүн трамвайн харгы барилгада олооро хабаадалсана.

МҮРЫСӨӨНДЭ ШАЛГАРБА

Физико-математическа факультедэй студентнэр хүнгэн атлетикээр өөһэд хоорондоо мүрысөө. Тиин 72, 82-дохи группануудай спортсменүүд Харитонов, Томин, Фролов, Батурина, Заиграева гэгшэд шалгараа.

А. Бадмаев.

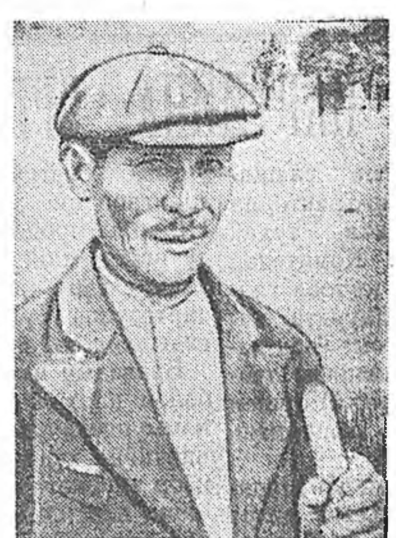

Москва. Хэмэл утаһанай научно-шэнжэлэлгын бүхэсоюзна институдта хэмэл болон холимог шэнэ түхэлэй утаһанууд бии болгогдоод, тэрэниие үйлэдбэрилхэ технологи шэнжэлэн хараалагдана. Мүн холимог материал гаргахада шухала болохо заводской түхеэрэлгэнүүдые институдай худэлмэришэд машина бүтээгшэдтэй хамта ухаалан зохёожо байнхай. **Зураг дээрэ:** лавсаново утаһа ээрэхэ машина.

ТАСС-эй фотохронико.

Луговод Санжеев

Нарата дулаахан зунай июнь һарын эхеэр Улан-Удэ хотоһоо гараад, зүүлжээ Хори, Хэжэнгэ, Яруунаа ошоһон хоббхо дардам харгыгаар зургаа-долоо модо тухай ябаад байхада, харгын хоёр тээгүүрхи нуга сабшалан, таряалангай нэмжээ үргэн газар хүхэрэн ногоорон харагдадаг болонхой. Мүн харгын хажуу талаар зурыгша канавын уһан автомашинын гүйдэлтэй уралдаһан шэнги шамдуу түргөөр бурьялан урдана. Эгээл энэ канавын адагта, уһыень олон һалаа һубагуудаар залан урадхуулжа, ехэ сүлөөгүй янзатай байһан наһатайшаг хүнөөр уулзабабди.

Энэ хүнтээ мэндэшэлэлдэжэ хөөрэлдэхэдэмнай Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирэг» колхозой үнинэй луговод Сэсэрэн Санжеевич Санжеев байба.

Нүхэр Санжеев хорёод жэлдэ луговодоор хүдэлхэ зуураа, даажа абаһан нуга сабшалангаа оролдосотой һайнаар үтэгжүүлжэ, жэлһээ жэлдэ үбһэ ногооной үндэр баян ургаса абадаг, колхозойнгоо баялиг адуу малда үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлдэдэг болоһон байна. Мүнөөшье жэлдэ жаран дүрбэ наһанайнгаа жаргал эдлэжэ ябаһан энэ үбгэн 200 һайса гаран гектар сабшалан даажа абанхай. Тэндээ хабар эртүүр һайрамай уһа гаргаад, газараа модо шулууһаа сэбэрлээ. Гадна, уһалууриингаа һубаг-канава тракторaар гүнзэгырүүлжэ малтуулһан, өөрөөшье тэрэнээ һайнаар заһаһан, һэльбэһэн байна. Майн тэнгээр бүхы сабшалангаа нэгэ дахин уһалжа дүүргээд, Нарин-Шэбэр, Добо Ёнхор гэжэ газарта мянга гаран гектар сабшалан уһалалсаа. Мүн өөрөө 30 гаран га таряанай газар уһалаа һэн. Эдэ үдэрнүүдтэ Сэсэрэн Санжеев Таряата гэжэ газарта 90 гектар сабшалан хоёрдохёо уһалжа дүүргэхэнь.

— Энэ Таряатын сабшалан гурбадахи жэлээ уһалжа байнаб. Хэдэн жэлэй урда эндэ таряалан байһан юм. Тиигээд газараа үрэжүүлхын тулада олон жэлэй ногоо таряа һэмди. Хаһа сагтань һайнаар уһалаад байбал, энэ сабшаланһаа ехэ шэмэтэй, тон арьбан, набшаһалиг хүсы үбһэн абтадаг. Нёдондо хожом болотор бороо оронгүй, ногооной гандажа байбашье, уһалһанай хүсөөр бүхы сабшалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 10 центнер ургаса абтаа һэн. Харин энэ жэлдэ газарнай нилээд шииг нойто ехэтэй байхань ха. Юрэдөө бүхы сабшалангай га бүриһөө, дундуур абажа үзэхэдэ, 20—25 центнер эрхим шанартай үбһэн абтаха бэзэ гэжэ сохом найдагдана. Байгша ондо бүхы сабшалангаа хоёрдохёо яһала эртэ уһалжа дүүргэхэмнай. Шадаа һаа, гурбадахяашье уһалха һанаатайбди.

Теэд канавынай эхинэй уһан зундаа, һүүлшэр тээшээ шэргэшэдэг юм. Тиимэһээ мүнөө шэргэхэһээнь урид газараа һайса уһалжа абахын түлөө тэмсэнэб,—гэжэ нүхэр Санжеев нэмжээ үргэн сабшалан тээшэ заажа хөөрэнэ.

Ямар газар хэ... шан гэжэ, ямар сагта уһалаад, үбһэ ногооной һайн ургаса абадаг тухайгаа хэлэжэ үгэхыень луговод үбгэниие гуйхадамнай иигэжэ хөөрэлэбэ:

—Олон жэлдэ нэгэ ажалдаа дүршэгдөө, газараашье һайн мэдэхэ болодоо гээшэ. Сабшалангайнгаа хүсэд гэдээд, ногооной бултайха үедэ, май һараһаа газараа уһалжа эхилхэдэ һайн. Минии даажа абаһан сабшалан үндэршэг газартай, элһэлиг хүрьһэтэй аад, уһаяа түргэн шэнгээдэг. Тиимэһээ июниин эхин болотор газараа хоёр дахин уһалхада саашадаа ногооной ургахань түргэн байдаг юм. Мүн газарайнгаа нюруу, эльбээргэ хаража уһаяа хэрэгтэй тээшэнь залан урадхуулха ёһотой. Юуб гэхэдэ, уһыень миил табижархёо һаа, хуу нэгэ тээшээ, жалга жаама руу урдажа гү али хонхор ёнхорто тогтоод, добо газарынь уһалагдангүй үлэшэхэ бшуу. Тэрээниие сособой хаража уһаяа жэгдээр тараан урадхуулха шухала. Илангаяа таряалан, хахарһан газар уһалхань бэрхэтэй байдаг. Эндэ луговодой тон ехэ мэргэжэл шадабари хэрэгтэй гээшэ.

Луговод Санжеев гансашье газараа уһалаад байдаг бэшэ. Зунай үбһэ хуряалгын үедэ хажуур сохихо, үбһэ һурилэлсэдэг, нюруулжа садаг байха юм. Үбэлдөө таряалан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха болон бусад ажалдашье эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. «Минии һуужа шадахагүй, жэлэй дүрбэн сагта хүдэлжэл байха, ажалша бэрхэ хүн даа» гэжэ нютагайхиниинь Сэсэрэн үбгэниие зүб лэ магтан хэлсэдэг.

Н. Мыжитов.

Тэжээлэй ургамал тарижа дүүргэбэ

Торийн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид 200 гектарта кукуруза тариба. Тарилгын худэлмэри ойрын үдэрнүүдтэ дүүрэхэнь.

Мүн мянгаад гектар газарта овёс, хартаабха, турнепс, наран сэсэг, ... лёнко болон бусад ургамал тари... даа.

С. Бальжинимаев.

Дутагдалнуудаа дары усадхаха хэрэгтэ

Бурят-Монголоймнай гол горхонууд мүльһэн хушалтаяа һэхэжэ, шуумар түргэн урасхалдаа онгосо, пароходуудаа үлгыдэн, леспромхозуудһаа табигдаһан барилгын модые хэрэгтэй газартань абаашадаг болоо.

Энэ жэлдэ Үдын модо урадхуулгын конторын Үдын, Худанай участогууд республика соогоо түрүүлэн модо урадхуулжа эхилбэ. Мүн Сэлэнгын модоной базынхид модо урадхуулгаяа эмхитэйгээр эхилээ. Байгша ондо республикымнай гол горхонуудаар 1810 мянга шахуу кубометр модон урадхуулагдахаар хараалагданхай. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ 200 мянган кубометрээр ехэ болоно. Гадна, модо урадхуулагшад энэ жэлдэ хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 60 мянган кубометр модо урадхуулха уялга абанхай.

Модо урадхуулгые эмхитэй һайнаар үнгэргэлгэ хадаа үбэлэй сагта хэгдэһэн бэлэдхэлһээ нилээд дулдыдаха байна. Энээниие һайса ойлгоһон Үдын модо урадхуулгын конторынхид тэрээндэ муу бэшээр бэлэдхээ. Эндэхид голой оёорые гүнзэгырүүлһэн, мүн урдажа ябаһан модые залажа байха хаалтануудые табиһан байна. Тиихэдэ Сэлэнгын модоной базынхид эмхитэй һайнаар ажаллажа, бэлэдхэлэйнгээ худэлмэриие саг соонь, шанар һайнтайгаар дүүргэжэ шадаа.

Уһанай урдахатай сасуу модо урадхуулжа эхилһэн Үдын конторынхид нёдондонойнгоо аргые үргэнөөр хэрэглэн ажаллажа байна. Нёдондо эндэхид уһанда табигдаһан модоёо бүлэг бүлэгөөрнь урадхуулха арга олоһон юм. Энэ аргань модо урадхуулагшадай ажалые нилээд хүнгэдхэжэ, бүтээсэ ехэтэй болгоһон, модоншье түргэнөөр урдадаг байгаа. Үдын модо урадхуулагшад энэ аргаяа мүнөөшье хэрэглэжэ байна. Урдандаа республикымнай модо урадхуулагшад уһанда модо табихадаа хамаагүй ямаршье участогһаа эхилшэдэг һэн. Тиигэжэ бэлэдхэгдэһыень дээрэ дээрэһээнь уһанда табижархихада модод түргэнөөр урдажа үгэдэггүй гү, али оройдоо зогсошодог һэн. Тиихэдэнь худэлмэришэдэй ажалынь тон хүндэ болоно, бүтээсэншье нилээд доошолшодог байгаа. Үдын конторынхид байгша ондо модо урадхуулжа эхилхэдээ энэ дутагдалые хараадаа абажа, эгээн холынгоо участогһаа уһанда модо табижа эхилээ. Эндэхид гол горхоной нэмээд байхада холоһоо модо урадхуулдаг юм. Харин зундаа уһанай татахада дүтын участогуудһаа модо табихадань һаадгүйгөөр урдаха байна бшуу.

Гадна, Үдын модо урадхуулгын конторынхид уһанда модо табиха худэлмэрээ һайнаар оньһожоруулаа. Энэ худэлмэридэ «КДТ-40» маркын 20 трактор, 2 бульдозер табигдаба. Тиигэжэ хүсэтэ техникээр зэбсэгжэһэн хоёр отряд эмхидхэгдээд, нэгэнь Худанай, нүгөөдэнь Дээдэ Үдын участогһаа уһанда модо табижа байна.

Гэбэшье «Забайкаллес» комбинадай бүхы конторонууд болон базануудай худэлмэришэдэй гараараа хэдэг хүндэ ажалынь гүйсэд оньһожоруулагдаагүй, нилээд дутуу дундатай байһаар. Уһанда модо табиха худэлмэриие гүйсэд оньһожоруулха арга боломжо «Забайкаллес» комбинадта бии юм. Теэд энэ асуудалые комбинадай хүтэлбэрилэгшэд, юундэшьеб тон удаанаар шиидхэнэ. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын модоной базынхид уһанда модо табихада ямаршье оньһожоруулга болон түхеэрэлгэ хэрэглэнэгүй. Зүгөөр эндэхидээл ажалые тон түрүүндэ оньһожоруулха хэрэгтэй байгаа бшуу. Мүнөө модо урадхуулгын түлэг дундаа эхилээд байхада, тус комбинадай хүтэлбэрилэгшэд уһанда модо табиха худэлмэридэ трактор болон бусад техникые олоор ябуулха, ажалшадайнгаа гараараа хэдэг худэлмэри оньһожоруулха тушаа хэмжээ абаха зэргэтэй байгаа.

Модоной урадхуулагдажа эхилһэнһээ хойшо мүнөө болотор 500 мянган кубометр модо Үдэ голоор урадхуулха гэһэн түсэб зохёогдоһон юм. Теэд энэ түсэбынь хараалагдаһан болзортоо дүүргэгдэхэгүйдөө тулаад байна. Шалтагаанинь хадаа зарим леспромхозууд болон базанууд уһанда модо урадхуулгаяа хожомдожо эхилһэн аад, тон муугаар ябуулна. Жэшээлхэдэ, Онохойн модоной комбинадта урдаһан модые залажа байха хаалта муугаар холбогдоһон байшоо. Мүн модо урадхуулгада һаад хэдэг гүйхэн газар гүнзэгырүүлэгдээгүй, үргэдхэгдөөгүй байһаар. Тиимэһээ эдэ үдэрнүүдтэ эндэхи худэлмэришэд бүтээсэ багатайгаар ажаллана. Гадна, Байгал далайгаар модо зөөлгэ бэрхэтэйшэг байдалда орохоёо байна. Эндэ Байгалай модоной базынхид худэлмэрилдэг юм. Нёдондо жэл энэ базынхид модо урадхуулха жэлэй түсэбые оройдоол 60 процент дүүргэһэн байгаа. Харин байгша ондо эндэхид нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ гэхэ гү, али 600 мянга... кубометр модо зөөхэ түсэбтэй юм. Иигээд хэдэн үдэрһөө Байгал далайгаар модо зөөлгэ эхилхэнь. Теэд Байгалай базынхид бэлэдхэл му... тай байшоо. Эндэ уһанһаа модо ... таажа гаргаха транспортёрнууд ... лэн болгогдоогүй. Тиихэдэ зөөгдэхэ модые холбохо хэрэгсэлнүүд гүйсэд бэлэдхэгдээгүй байһаар. Байгша ондо модо урадхуулгаар абаһан уялга, түсэбүүдээ саг болзортоо дүүргэхын тула Онохойн модоной комбинадайхид, Байгалай модоной базынхид дутуу дундануудаа дары сагтань усадхажа, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлэн, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха зэргэтэй.

Модо урадхуулгын түрүүшын үдэрнүүдтэ нүхэр Баталов, Вши...ков гэгшэдэй бригаданууд эрхим үрэ дүн туйлаа. Эдэ бригадынхид Итанца голоор модо урадхуулха... үдэр бүриингөө даалгабариие хо... үлүүлэн дүүргэнэ. Гадна, Худанай Дээдэ Үдэ голнуудта нүхэд Пати...ханов, Багидаев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг модо урадхуулагшадай бригаданууд Донбассай шахтёр Николай Мамайн үүсхэлдэ харюу болгон, үдэр бүриингөө даабариие 1,5—2 дахин дүүргэнэ. Тэрэшэлэн модо уһанда табилга дээрэ худэлмэрилдэг трактористнууд Вдовин, Денисов модо урадхуулагшадай дунда дэлгэрһэн социалистическа мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсажа, бусадта жэшээ харуулна.

С. Морозов, «Забайкаллес» комбинадай модо урадхуулга эрхилдэг ахалагша инженер.

АДУУ МАЛАА ХҮСЭД ХҮРЭХЭ ТЭЖЭЭЛЭЭР ХАНГАХЫН ТҮЛӨӨ САГ ҮРГЭЛЖЭ ОРОЛДОХО ХЭРЭГТЭЙ

★ Хэжэнгээрхин кукурузын тарилга удаарууллна. ★ Ахын аймагай „Улаан-Малшан" колхоз тэжээлэй ургамалнуудые таридаг болоо. ★ Кударын Кировэй нэрэмжэтэ колхоз үбһэ ногооной баян ургаса абахын түлөө тэмсэнэ.

☆ ☆

Кукуруза багаар тарихые һэдэнэ

Хэжэнгын аймагай колхозууд э жэлдэ кукурузаяа һайнаар таижа, шэмэтэ тэжээл ехээр силосн дараха, тиигэжэ малайна ашаг шэмые дээшэлүүлхэ зэртэй байгаа. Сталинай нэрэмтэ колхоз урда жэлнүүдтэ 400—) тонно силос дарадаг аад, байгондо кукурузынгаа тарилгые, ндэшьеб 175 гектараар хороогоо. нөө кукуруза шанар муутайгаар рихаһаа байтагай үни удаан саг унжагайруулжа байна.

Энэ колхоздо ехэнхи кукурузань лагдаагүй, аргал шэбхээр утэгүлэгдээгүй, хабар хахалагдаад, нөө хатажа байһан газарта тадаа. Тиихэдэ үрэһэниинь томо жээрээ илгагдаагүй. Мүн 175 тарайнгаа горьтойхон томо жээрээ илгагдаагүй. Мүн 175 гекрайнгаа горьтойхон хубиинь танай юрын сеялкээр, үргэн рядгаар тарижа, хожомоо газань хоёр тээшэнь элдүүрилхэ агүй болгоо.

Талинай нэрэмжэтэ колхоздо гур комплексно тракторно-таряан лай бригада бии юм. Тэдэнэй данше кукуруза ургуулха тус комплексно агрегадууд эмхидээгүй.

Июниин 3-най үдэр нүхэр Намовой хүтэлбэрилдэг 3-дахи брин тракторист Василий Арефьеагрегат Холбоолжон гэжэ газаркукурузаяа «СШ» сеялкээр таа байһанаа, тэрэнэйнгээ эбдэр заһангүй, таряанай гурбан кэ трактортаа шагтагалаа. Гэьшье, тэдэнь эбдэржэ, агрегадай тарилгаяа оройдонь зогсоохёо.

Үглөө болотор заһагдаха юм али үгы гү,—гэжэ сеялкэшэн ок Доржиев хэлэнэ.

алсан Гениновэй хүтэлбэрилдэг хи бригадада кукуруза ургуулкомплексно агрегат хүсэд эмгдээгүй байһаар. Колхозой түэгшэ нүхэр Батороев хэлэн дээ «кукурузын түлөө», харин хэрэг э. хүсэд оролдолго гаргаһагүй, э ургамалые һайнаар тарихын, р ургаса хуряахын түлөө оролгүй.

аран сэсэг ехээр таряабди. най маниие абарха байха» гэжэ нүхэр Батороев һанаа амархаар мэдүүлнэ.

Тиихэдэ «Заря», «Эрдэм» колхозой түрүүлэгшэнэр нүхэд Житихин, Гомбоев кукурузые шадаал һаа багаар тариха гү, али оройдоо тарихагүй гэһэн һэдэлгэ гаргаһан байна. Жэшээлхэдэ, «Заря» колхоз урда жэлнүүдэйхидэ орходоо кукуруза багаар тарижа байнхай.

Гадна «Победа», «Эрдэм», Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд тарилгынгаа газарта нэгэшье тонно наг шэбхэ гаргаагүй аад, үргэн рядтайгаар тарина. Мүнөө эдэ колхозуудта кукуруза тариха, ургасын хойноһоо харууһалха комплексно агрегадууд мүртэйгөөр эмхидхэгдээгүй байһаар.

Аймагай колхозууд түсэбэй ёһоор оройдоол 500 гектарта кукуруза тариха байһан юм. Харин партиин айком, аймгүйсэдком колхозуудайнгаа хүтэлбэрилэгшэдэй энэ алдууе заһажа, кукурузын тарилгые 1500 гектар хүрэтэр үргэдхэһэн, тэрэнэйнгээ 250 гектарыень гараар тариха хэмжээ абаһан байна. Мүнөө эндэ 100 гаран гектарта кукуруза гараар таригдаа.

Партиин Хэжэнгын айком, аймгүйсэдком яһала зохихо хэмжээ абабашье, эхилһэн хэрэгээ эсэстэнь хүргэхын түлөө мууса оролдоно. Энэ юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, мэнэ һаяхан партиин айкомдо колхозой түрүүлэгшэнэрэй суглаан боложо, уялгануудаа хэр зэргээр дүүргэжэ байһан тухай, мүн тэжээлэй зарим ургамалай тарилгын ябаса тухай тэндэ хөөрэлдөөд лэ, кукурузын тарилга тухай хэлсээгүй шахуу. Энэ асуудалаар элидхэл хэһэн аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Балданов хартаабха, шара будаа, турнепс, бусад зарим ургамал тариха тухай яһала хэлээд, харин кукуруза тарилгын ябаса тухай, өөһэдынгөө абаһан хэмжээ-ябуулгануудай хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай дурдаашьегүй.

Хэрбээ малдаа шэмэтэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ гээ һаа, кукурузын тарилгые һаатуулжа байһан зарим колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ партиин айком, аймгүйсэдком шанга эрилтэ табиха зэргэтэй.

Ц. Дандаров, манай корр.

Ахын нэгэ колхоздо

лаан малшан» колхозойхид гол б мал ажал эрхилдэг юм. Тииэ малайнгаа тоо толгойе олоуулхын, ашаг шэмыень дээшэхын түлөө үбһэ тэжээл ехээр эхэ зорилго табинхай.

э колхоздо 50 гектарта зелен гектарта турнепс таригдаа.

эхэ жэлдэ тарилга хэхэ газамүнөө хахалжа байна.

Энэ жэлдэ тус колхозойхид түрүүшынхеэ «Беларусь» трактор худалдажа абаа. Тэрээндэнь шадамар бэрхэ тракторист Юрий Ламинов ажаллана. Ажал хүдэлмэридэ абьяастай энэ залуу механизатор үдэрэйнгөө нормые 150—160 процент һайн шанартайгаар дүүргэнэ.

Е. Пронтеева.

☆ ☆

Гектар бүриһөө 50 центнер үбһэ ургуулхаб

Манай колхоз оройдоол 1000 гектар сабшалантай. Тэрэнэй 60 процентнь уһалагдадаг юм. Теэд тэрээхэн сабшалангаа һайнаар элдүүрилээ, уһалаа һаа, үбһэ ногооной үндэр ургаса абтаха бшуу.

Би дүрбэдэхи жэлээ луговодоор хүдэлнэб. Энэ хугасаада газар уһалха зарим тэды дүршэлтэй болооб. Үнгэрһэн жэлдэ даалгагдаһан сабшалангай гектар бүриһөө 25 центнер үбһэ ногооной ургаса абаһан байнаб. Гэбэшье, энэмни һанаһандамни хүрэнэгүй.

Ургаса муутай сабшалан һайнаар элдүүрилхэ, зөөлэрүүлхэ шухала. Хэдэн жэлэй туршада Подхаян гэжэ газарай гектар бүриһөө оройдоол 2—3 центнер үбһэн абтадаг байһан юм. Юуб гэхэдэ, тэндэ жэл бүри хүбхэн элбэгээр ургадаг байгаа. Тиимэ газар хэды ехээр уһалаашье, утэгжүүлээшье һаа, биратай ургаса абтадаггүй юм. Нёдондо жэлдэ тэндэ хүнгэн борнойлго хэгдэһэн байна. Хүбхэн ехээр ургаһан газарые хэрээһэлүүлэн борнойлһон байнабди. Һүүлээрнь наг шэбхэ гаргаа һэмди. Борнойн шүдөөр гараһан зурлаа уруу уһан шэнгээ. Сабшалан дээрэ гаргагдаһан наг шэбхэ уһаар тараагдажа, газарые һайнаар утэгжүүлээ. Үбһэ сабшалгын эхилтэр хоёр дахин уһалагдаа һэн. Тэрэнэй ашаар 20 гектар газарай гектар бүриһөө 40 центнер үбһэн хуряагдаа.

Сабшалангай газарые адуу малда гэшхүүлжэ, дэгнүүл болгохогүйн тулада эртээнһээ хорёолдог байнабди. Үбэлдөө сабшалан дээрэ наг шэбхэ ехээр гаргагдана. Гектар бүридэ 20—25 тонно наг шэбхэ гаргахада үрэ ехэтэй байдаг. Хүбшэ хадын саһанай хайлажа урдахатай сасуу һайрамай уһаар шадаал һаа ехэ сабшалан уһалха гэжэ оролдонобди. Мүн Тамирка горхоной уһа ехэтэй байхада сабшалангай ехэнхи хубинь уһалагдана. Хура бороогой багаар ороо һаа, гурба дахин уһалагдана. Наг шэбхэ тусхай морин балуураар тараагдана. Гектар бүридэ 700—800 кубическа метр уһанай хүрэхэ хэмжээтэйгээр уһалха хэрэгтэй.

Луговодуудаа урмашуулхын зорилгоор колхозой правлени, партийна организаци нэмэлтэ түлбэри тогтооһон байна. Бүхыдөө хэды шэнээн үбһэ тэжээлэй абтаһанһаа гол түлэб нэмэлтэ түлбэри дулдыдадаг юм. Гэбэшье, гектарай олон болохо бүри нэмэлтэ түлбэри дээшэлнэ.

Хүбшэ тайгаһаа эхи абаһан Тамирка горхоной уһан хоёрдохи уһалалгада хүрэдэггүй. Зунай халуун үдэрнүүдтэ шэргэшэдэг шахуу. Тиигэбэшье хэдышье ган гасуур болоо һаа, 2—3 уһалха арга боломжо бии. Уһа элбэгтэй Кударинка голһоо модон хобоогоор уһа ябуулхада болохо. Тиимэһээ колхозой правлени тиимэ хобоо хүүлхэ ёһотой. Кударинка гол дээрэ хаалташье бии.

Мэнэ һаяхан манай аймагай луговодууд Сэлэнгын аймагай «Путь Ильича», 18 партсъездын, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудай луговодуудай дүршэлтэй хоёр үдэрэй туршада танилсажа ерээ. Тэндэхи уһалууриин системэнүүд инженернэ гуримаар баригдаһан байна. Тиимэһээ луговодуудай хүдэлмэри һураггүй хүнгэрнэ. Энээнтэй дашарамдуулан, манай аймагай уһалууриин системэнүүд оньһожоруулагдаагүй гэжэ сэхэ руунь мэдүүлхэ байнаб. Саашадаа аймагай, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд уһалууриин системэнүүдые ёһотой инженернэ эрилтын ёһоор шэнэдхэн бариха тухай хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

«Путь Ильича» колхозой үйинэй луговод нүхэр Ефимовтэй удаан сагта хөөрэлдэһэн байнабди. Даалгагдаһан участогай гектар бүриһөө 50 центнер үбһэ ногооной ургаса абахын түлөө мүрысэебди гэхэдэмни:

— Уряалыешни хүлеэн абанаб,— гэжэ хүхюугээр хэлээд, гарыемни шангаар баряа бэлэй. Иигэжэ хоёр луговод дүй дүршэл тухайгаа ходо бэшэлсэжэ байха гэжэ хөөрэлдөөбди. Хоюулаа наһаараашье тухайтай байхабди.

Мүн 18 партсъездын, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой луговодуудай ажалые тэмдэглэмээр. Тэдэнэр жэл бүри үндэр ургаса абадаг юм.

Энэ жэлдэ колхозой правлени намда 70 гектар сабшалан даалгажа үгөө. Тэрэнэйнгээ гектар бүридэ 50 центнерһээ бага бэшэ үбһэ ногооной ургаса ургуулха уялга абанхайб. Бүхы газараа модо шулуунһаа сэбэрлэһэн байнаб. Тэндээ наг шэбхэ ехээр гаргажа (гектар бүридэ 20—25 тонно), һайрамай уһаар уһалаад, мүнөө хоёрдохёо уһалжа байнхайб. Хужар ехэтэй газарта уһа ехээр урадхуулжа, хужарынь угаанаб. Намар болоходо канава һубагуудаа сэбэрлэжэ, ерэхэ жэлдэ бэлэдхэл хэхэбди. Сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаһан зандаабди.

Абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй оролдонобди. Манай аймагай «40 лет Октября» колхозой луговод нүхэр Банзаровые мүрысөөндэ уринаб.

И. Дампилов, Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой луговод.

Харганаагай долоон жэлэй һургуулиин (Иволга) һурагшад түрэл колхозһоо хоёр га газар даажа абаад, хартаабха тариха гэжэ шиидэһэн юм. Гектар бүриһөө 200 центнерһээ доошо бэшэ хартаабха ургуулха уялга абанхай. Зураг дээрэ: һурагшад хартаабха һуулгажа байна.

А. Бадаевай фото.

Харганаагайхидые халуунаар дэмжэнэ

Республикын бүхы интеллигенцидэ—багшанарта, медицинскэ, соёлгэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ Иволгын аймагай Харганаа нютагай интеллигенциин хандаһан бэшэг Зэдын аймаг дотор зүбшэн хэлсэгдэжэ байна.

Һаяхан Дэрэстэй нютагай интеллигенциин суглаан боложо, тэрэ хандалгые зүбшэн хэлсээ. Соёл-гэгээрэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ нютагай интеллигенциин ямараар хабаадажа байһан тухай Дэрэстэйн дунда һургуулиин багша Даба Цыденов иигэжэ хэлэбэ:

— Байгша оной эхинһээ хойшо манай һургуулиин багшанар оройдоо хорёод лекци, элидхэл нютаг дээрээ уншаа. Энэмнай тон бага байна. Колхозой клубай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн уранһайханай кружогуудта олохон багшанар хабааданагүй. Гэхэ зуура, ирагуу һайханаар дуу дуулажа, уран гоёор шүлэг уншажа, хатар, наада харуулжа шадаха нүхэд бидэнэй дунда олон.

Харганаагайхидай хандалгые дэмжээд, Дэрэстэй нютагай бүхы интеллигенциие соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень уряалнаб, — гээд хэлэбэ.

«Коммунизм» колхозой комплексно бригадын бригадир нүхэр Ц. Цоктоев малшадай дунда ябуулагдадаг ойлгууламжын хүдэлмэрие һайжаруулгада нютагай интеллигенци саашадаа бүри ехээр туһалха бэзэ гэбэ.

Цагаан-Усанай РТС-эй директор Биртанов, багша Миронов болон бусад харганаагайхидай хандалгые һайшаан дэмжэбэ.

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша нүхэр Маслов энэ суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

Иимэ суглаан Ёнхор, Боцы болон Борьёо нютагуудта боложо үнгэрөөд байна.

Зүгөөр, аймагай интеллигенци харганаагайхидай хандалгые зүбшэн хэлсэлгээр хизаарлаагүй, харин өөһэдөө ехэ хүдэлмэри ябуулжа захалаа. Петропавловка тосхоной больницын врачууд, аймгүйсэдкомой комсомолшууд, залуушуултай хамтаран, уранһайханай элдэб кружогуудые эмхидхэжэ, Борьёогой совхоздо, Зэдэ станцида зүжэг наада табиба. Врачууд Пирогова, Тепляшкин элидхэл болон хөөрэлдөө ходо хэдэг. «Харганаагайхидай жэшээгээр нитэ-политическэ, соёлгэгээрэлэй хүдэлмэрөө бүри һайжаруулхабди» гэжэ Цагаатай нютагай интеллигенциин суглаан дээрэ нүхэр Цыбикжапов мэдүүлбэ.

Ж. Лумбунов.

Удхаараа адлишуу ород-бурят оньһон үгэнүүд

1. Бесчестье хуже смерти;
лучше глаза лишиться, чем
доброго имени.
Нэрээ хухаранхаар
яһаа хухарһан дээрэ;
муу нэрэтэй амиды ябанхаар,
һайн нэрэтэй үхэһэн дээрэ.

***

2. Лучше горькая правда, чем
красивая ложь.
Нялуунһаа шулууниинь дээрэ.

***

3. На правду суда нет.
Правду красить нет нужды.
Зүб үгэдэ
зүрөөн байхагүй,
зөөлэн мяханда
хутага хэрэггүй.

***

4. Правота — что лихота: всегда
наружу выйдет.
Үнэн юумэ үнөөрөө,
үнэгэн малгай үһөөрөө.

***

5. Правда дороже золота;
правда со дна моря вынесет;
где правда, там и счастье.
Үнэн юумэ үнэтэй;
үнэнһээ — туһа
үнеэнһээ — тоһон;
Үнэн үгэ арсаланһаа хүсэтэй,
үнэншэ хүн алтанһаа үнэтэй.

Искусствын, уран зохёолой ДЕКАДАДА БЭЛЭДХЭЛ

Оюун бэлигэй зам

Түрүүн ошоһон хүнэй харада Хангилай шэлэһээ урагаа нюсэгэн хадатай нюдэ алама тала нэмжыжэ байха. Онон гол хүрэтэр энэмнай эрэйшье уужам лэ дайда ха даа. Эдинсэ нарин ногоой, хужар марсатай энэ талаа эндэхи бурядууд үе наһаа мал үсхэжэ байһан юм. Кабхараагай хада хаяагаар, ялын голоор, Ножоор үхэр, онид дүүрэн бэлшэжэ ябадаг. абан хушуу малай нэгэн тээншье ута хүзүүгээ гойхойлоод ябажа байдаг.

Хорин жэлэй саада тээ арба йса гараһан наһатай хүбүүн рга һуйбадаһан, хазаар моөр эдэ нютагуудаар малаа дууляжа; нишэ тиишээ һайса илгэһэн байха. Хонишье, эршье адуулжа ябаа һаа хаагүй, ходо дуу дуулажа, үгые һаа аман соогоо гүнгэнэжэ адаг зантай хүбүүн һэн. Теэд хэли үдэртөө ябахадаа баһа лээ амандаа хээд дуугайшье ажа болоолтой бэшэ. Малша н шадаха зэргээрээ абяа гажал ябадаг жэшээтэй. Энэ бүүнэй дуулахада нютагайнь н зон ехэ һайхашаадаг һэн. игэжэ түрэл колхозойнгоо л адуулжа ябатарынь бут арад зон оюун бэлигээ б хото Москвада харуулха лоод, бэлэдхэл эхилээ бэлэй.

Түрүүшын декадын бэлэдхэлэй үедэ хүдөө нютагуудһаа олон хүн оролсоһон юм. Тэрэ үедэ Ага нютагһаашье нилээд олон оюун бэлигтэ залуушуул ерээ һэн. Эдэнтэй хамта малша бурядай хүбүүн Абида Арсаланов ерэлсэһэн байгаа.

Декадада бэлэдхэлэй яаралтай саг болоо һэн. Урдань барга харанхы байдалтай байһан бурят арадай искусствын хүгжэлые харуулха гэһэн зорилго табигдаад байгаа. Москва хотынхидта харуулха юумэниинь «Энхэ-булад баатарһаа» эхилээд олон һаабза.

Бурядай түрүүшын оперо Энхэ-булад баатарые» бэлэдхэжэ эхилбэ. Үсэгэлдэр малшан ябаһан эдир хүбүүн Абида дууша үбгэнэй парти дуулаха болоо. Хүдөөгэй клубай сценэ дээрэ бага бага дуулажа байһанаа ерээд, оперын парти дуулаха гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ. Түрүүшээр оло дахин бэрхэшээлтэй ушарһан байха. Теэд «һанаһандаа хүрэхэ, һарбайһанаа абаха» гэһэн хатуу зоригтойгоор хүдэлдэг хүн тэрээнээ хүсөөдэг гээшэ. Иигэжэ жэлһээ үлүү саг соо Абида Арсаланов нүхэдтэеэ хамта забда залигүй хүдэлһэн байна. Иигэһээршье байтар декадын эхилхэ саг болоо.

Уданшьегүй декадада морилгон болоо. Бурят-монгол арадай түлөөлэгшэд түрэл арадайнгаа искусство, уран зохёол, эрдэм бэлигэй һалбаран хүгжэжэ байһые Эхэ оронойнгоо үмэнэ харуулхаяа мордоо һэн. Энэ декада бурят арадай ажабайдалда угаа ехэ удхашанартай байһаниинь элитэ. Юуб гэхэдэ, Коммунистическэ партиин ударидалга доро ябажа, совет засагай үедэ бурят-монгол арадай, тэрэнэй оюун бэлигэй хүгжэн дэлгэрһые харуулһан байна.

Бүгэдэндэ мэдээжэ бурядай түрүүшын оперо «Энхэ-булад баатар» түб хотын ажалшадта үндэрөөр сэгнэгдээ һэн. Хүгжэмтэ драма «Баяр» мүн лэ харагшадые ехээр баярлуулһан байха.

Тиихэдэ оюун бэлигэй замда һаял орожо ябаһан эдир залуу артист Абида Арсаланов дууша үбгэнэй партиие һайнаар дуулажа, бүгэдэниие баясуулаа бэлэй. Мүн һүүлшын концертдэ баһа иимээр дуулажа гараа һэн.

Декадын үедэ Москва хотодо харуулһан бүхы юумэниинь булта үндэр сэгнэлтэ абаһан юм. Энэнь юу харуулнаб гэхэдэ, бурят арадай искусствын хүгжэлые эли тодоор гэршэлээ гээшэ. Энээнэйнгээ түлөө Бурят-Монголой театр Ленинэй орденоор шагнагдаа бэлэй. Мүн театрын хүдэлмэрилэгшэд орден, медальнуудые абаһан юм. Тэдэнэй дунда нүхэр Арсаланов оролсоно.

Бурят арадай искусство уран зохёолой саашанхи хүгжэлтэдэ энэ декада аргагүй ехэ удхашанартай байгаа. Һүүлээрнь Бурят-Монголой театр ородой классигуудай оперо сценэ дээрээ табижа эхилээ һэн. Ородой агууехэ композитор Чайковскийн «Евгений Онегин» гэжэ оперо бэлдэжэ эхилээ бэлэй. Энээндэ Ленскиин партиие Абида Арсаланов дуулаһан байна. Бэеэ бэелһэн, ёһотой артист болоһоноо эндэ харуулаа. Юуб гэхэдэ, пентатоника дээрэ дуулажа байтараа ород оперодо дуулаха гээшэмнай оюун бэлигтэй, шадабаритай дуушан болоһоной тэмдэг мүн. Энэнь артистын саашанхи ургалтада ехэ туһатай байба. Ш. Гуногой «Фауст», мүн «Саянай хормойдо», «Буурал басаган», «Байгал дээрэ» гэхэ мэтэтэ гол гол парти дуулаһаниинь олондо мэдээтэй.

Абида Арсаланович Арсаланов мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхые ходо оролдожо байдаг. Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ Москвагай консерваторидо хоёр дахин ошожо һураһан юм.

Бурят-Монголой искусствын, уран зохёолой хоёрдохи декадын дүтэлөөд байхада БМАССР-эй габьяата артист А. Арсаланов ехэ юумэ бэлдэжэ байна. Глинкын «Иван Сусанин» гэжэ оперодо Сабининай роль бэлдэнэ. Ород, бурят арадуудай хани барисаа харуулһан композитор Аюшеевэй «Мунко» гэжэ оперодо Демьяшкын роль дуулаха. Эдээнээ бэлдэжэ эхилһээр үнинэй.

Шэнэлээд тээсгэн габигдаһан «Байгал дээрэ» гэжэ Книпперэй оперодо Бальжир үбгэнэй рольдо дуулаһан артист А. Арсалановые зон һайшаагаа. Гадна, ородой романс, бурят арадай дуунуудые декадада бэлдэжэ байдаг.

Түрүүшын декадын урда тээ Бурят-Монголой театрын богоһо алхажа, малша бурят хүбүүнэй ороһонһоо хойшо тэбхэр хорин жэл үнгэрөө. Мүнөөхи хүбүүмнай Бурят-Монголой АССР-эй габьяата артистын хүндэтэ нэрэзэргэтэй болонхой, оперо, баледэй театрын дуушан байха зуураа, хоёрдохи декадада сүлөөгүй бэлдэжэ байнхай. Манай орондо юрын бурядай оюун бэлигэй зам иимэл даа.

Д. Жугдурова.

Өөдэлдэггүй ОРС

Байкальска леспромхозой хүдэлмэришэдые худалдаа наймаагаар хангадаг таһаг дүрбэн һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэбэшье, харюусалгагүй муугаар ажаллана гэхэдэ алдуу болохогүй. Энэ ОРС-ын склад, магазинуудаар түсэбэй хэмжээнһээ үлүү 1 миллион 300 мянган түхэригэй эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд үлөөд, гутажа, шанар муутай боложо байна. Жэшээлхэдэ, 150 килограмм үнэтэй колбаса гутажа байна, 100 гаран банка кукурузна консервэ 4-дэхи жэлээ хэбтэнэ. Тус ОРС-до хэрэгтэ хэрэггүй гаргашанууд олоор хэгдэнэ, нэгэдэхи кварталда 1500 түхэригэй олзо доход дутуу оруулагдаа.

Магазин, столовонуудтань хартаабха, мяхан, һүн, загаһан, сахар болон эдеэ хоолой бусад шухала зүйлнүүд наймаалагданагүй.

Эндэ гутал, хубсаһа оёхо мастерскойнууд бии нэрэтэй аад, «Забайкаллес» комбинадай УРС-ын энэ ОРС-ые эд бараагаар хангадаггүй дээрэһээнь хүдэлмэришэдэй эрилтэ хүсэд харюулагданагүй.

Модошодоо эдеэ хоолоор, хубсаһа хунараар хангаха, олзо доход оруулха хэрэгтэ тус ОРС-ые даагша нүхэр Гороховский, тэрэнэй орлогшо нүхэр Трифонов гэгшэд хайша хэрэг хандажа, фондомнай бага юм гээд хэмжээ абанагүй.

Г. Ильин, Прибайкальска аймгүйсэдкомой түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ.

Түрүү гахайшан

«Ошон» колхозой гахайн фермэдэ Доду Сультимова арбан хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байна. Дүй дүршэл ехэтэй, шадамар гахайшан туладаа колхоздоо тэрэ суутай болонхой.

Үнгэрэгшэ жэлдэ нүхэр Султимова 10 эхэ гахайһаа 180 поршоонхо абажа, бүтэн бүринөөр түлжүүлээ һэн. Тиигэжэ эхэ гахай бүхэнһөө жэл соогоо 18 поршоонхо абаа.

— Түрэхынь урда тээ эхэ гахайнуудаа 20—30 үдэр ами амяарнь таһалгада байлгагшаб. Тэдэндээ талха таряа, түүхэй хартаабха болон турнепс ехээр эдюулдэгби. Тиихэдэмни түрэхэдөө хүшэ шадал һайнтай, һүтэй байдаг. Эгээн һүүлдэ гараһан, шадал муутай поршоонхонуудые эхэдэнь һайса хүхүүлжэ, нэмэлтэ тэжээл эдюулжэ, түргөөр тэнжээгшэб. Поршоонхын гарамсаар үлүү шүдыень ходо татаха хэрэгтэй,—гэжэ Доду Султимова хөөрэнэ.

Дүй дүршэл ехэтэй энэ гахайшан поршоонхонуудта нэмэлтэ тэжээл болгон дабһа, мел, яһанай гурил, модоной хөө үгэдэг. Байрыень үдэр бүри арилгажа, хуурай, сэбэр, һаруул таһалганууд соо байлгадаг заншалтай.

Энэ жэлдэ Д. Сультимова 11 эхэ гахайһаа 131 поршоонхо абажа, һайнаар түлжүүлжэ байна. Жэлэй дүүрэтэр эдэ гахайнуудынь дахин түрэжэ, мүн лэ олохон поршоонхо нэмэжэ абтаха юм.

М. Фалилеев.

Мухаршэбэр.

„Байгал шадар хүмүүжээбди“

Эрхүүгэй областной хэблэл Усть-Ордын литературна нэгэдэлдэ хабаададаг залуу уранзохёолшодой шүлэгүүд болон рассказуудай түрүүшын суглуулбари хэблэн гаргаба. «Байгал шадар хүмүүжээбди» гэһэн суглуулбари суута үльгэршэ Апполон Андреевич Тороевой «Ленин багша» гэжэ үльгэрөөр эхилнэ.

Залуу поэдүүд Ж. Зимин, А. Жамбалдоржиев, К. Ильин, Н. Худугуев, В. Бильдушкинов, В. Петонов түрэл нютагайнгаа һалбаран хүгжэжэ байһанние, ажабайдалайнгаа гоё һайханиие, хүдөө ажалшадай баатарлиг ажалые шүлэгүүд соогоо магтан дуулана.

Бурядуудай хуушанай байдал харуулһан «Юһэдэхи хүбүүн» гэжэ В. Хармаевай рассказ анхарал татана. А. Тириковэй «Баабгайн эшээн соо», «Шаман нуур дээрэ», «Пташкин» гэһэн рассказууд мүн һонирхолтой.

Эрхүүгэй гүрэнэй университедэй доцент, хэлэ бэшэг шэнжэлхэ эрдэмэй кандидат Шаракшиновагай статья суглуулбарида толилогдобо.

К. Малакшанов.

Ц. ХАМАЕВ

Тала

Торголиг тэрлигээ хэдэрээд,
Тоншье һайхан даа тала.
Миралан, долгилон эбхэрээд,
Манатана аяар холо.
Бага наһанайм үлгы
Баян энэ тала юм.
Торголиг үнгын тэрлигынь
Түрэһэн эхым хормой юм.

Эдир баскетболистнуудай мүрысөөн

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ һурагшадай спартакиада үргэлжэлжэ, баскетболоор 5 үдэрэй туршада наадан болоо.

Баскетболоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн городуудай һурагшадай дунда болохошье һаань, зарим аймагуудай гүйлтаар Баргажанай, Заиграйн, Кударын команданууд эндэ оролсоһон байха юм. Тиигэжэ хамта дээрээ эдиршүүлэй 8, басагадай 8 команда наадаа.

Улан-Удын Советскэ районой суглуулагдамал команда һайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулба. Энэ команда диилэнхидээ 3-дахи, 1-дэхи һургуулиин һурагшадһаа бүридэһэн байгаа. Мүн Кяхта городой эдир баскетболистнууд эмхитэй һайнаар наадажа, ганса Улан-Удын Советскэ районой командада шүүгдээ.

Басагадай команданууд муу бэлэдхэлтэй байжа, нааданиинь һонигүйгөөр үнгэрөө. Тэдэнэй дундаһаа баргажанайхин—нэгэдэхи, Кударын команда — хоёрдохи, Городок городойхин — гурбадахи һуурида гараба.

Командануудай дундаһаа Кяхта городойхин (басагад, хүбүүдэй команда) түрүү һуурида гаража, Гэгээрэлэй министерствын дамжуулгын кубок, грамотада хүртэбэ. Мүн Улан-Удын Советскэ районой хүбүүдэй, Баргажанай басагадай командануудта республикын чемпионой нэрэзэргэ олгогдоод, Гэгээрэлэй министерствын грамотанууд барюулагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: баскетболистнууд наадажа байна.

А. Кочетковой текст.

Л. Хайдуровай фото.

Хүдөөгэй спартакиада

Республика доторхи 6 зонодо — Хэжэнгэ, Байкало-Кудара, Бичура, Тори, Кяхтада боложо байгаа хүдөөгэй спартакиадада 600 шахуу хүн хабаадана.

Заиграйн аймагай шандааһа шангатан футбол, волейбол, баскетболоор Иволгын аймагайхидтай уулзаад, гурбан мүрысөөндэ илажа, зональна мүрысөөндэ хабаадаха эрхэ олобо.

Хэжэнгэдэ үсэд шанга тулалдаан болоо. Эндэ Хориин аймагай футболистнууд яруунынхидтай уулзаад, 8:1 гэһэн тоотойгоор шүүбэ. Хэжэнгын волейболистнар хориинхидые шүүгээд, яруунынхидта алдаа. Баскетболоор уулзалгада Ярууна Хэжэнгэ хоёрой команданууд тэнсүүшэг байжа, шанга тулалдаан болоо. Эсэстээ яруунаархин 35:28 тоотойгоор илаба.

Байкало-Кударын зонодо Түнхэнэй, Кабанскын, Прибайкальска аймагуудай спортсменүүд мүрысэнэ.

Байкало-Кударын баскетболистнууд бараниинь ахин гаража, республикын мүрысөөндэ хабаадаха эрхэ олоо.

Кабанскын футболистнууд хоёр командые шүүгээд, түрүү һүүри эзэлээ. Мүн энэ аймагай эхэнэрнүүдэй команда волейболоор шалгараа.

Кяхтадахи мүрысөөн мүн лэ һонирхолтойгоор үнгэрбэ. Кударын аймагай эрэшүүлэй волейбольно команда түрүү һуури эзэлээ. Полиин ээд баскетболоор, футболоор илаба.

Торидо Закаменай, Зэдын спортсменүүд уулзажа, хаба шадалаа туршалсаба. Ториин эхэнэр волейболистнууд түрүү һуури эзэлжэ, нютагаархинаа баясуулаа. Тиигэбэшье, футболоор, баскетболоор, волейболоор эрэшүүлынь шүүгдэшэбэ. Республикын түрүү һуури нэгэнтэ бэшэ эзэлһэн Закаменай волейболистнар (эрэшүүл) баранние ахижа гараа.

Зэдын физкультурнигууд баскетболоор, футболоор һайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулба.

Мүрысөөн үргэлжэлһөөр.

А. Игумнов.

ХИЛЫН СААНАҺААА

БКП-гэй VII съезд

СОФИ, июниин 5. (ТАСС). Болгариин коммунистическэ партиин VII съездын үсэгэлдэр үдэшын заседани дээрэ БКП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн Вылко Червенков түрүүлжэ үгэ хэлээ. Социалистическэ байгуулалтые партиин зүгһөө хүтэлбэрилгэ һайжаруулха, хүдөө ажахыда коопераци саашадаа амжалтатайгаар байгуулха хэрэгтэ БКП-гэй ЦК-гэй апрелиин Пленумэй угаа ехэ удхашанартай байһые тэрэ тэмдэглэбэ. Хүдөө ажахыда кооперациин амжалтатайгаар бии болгогдожо байһан тухай тогтохо зуураа, Ленинэй кооперативна түсэбэй гол ёһонуудые Болгарида шууд сэхээр бэелүүлһэнэй ашаар хүдөө ажахыда коопераци бии болгохо талаар Болгариин коммунистическэ парти илалта туйлаа гэжэ Вылко Червенков онсолон тэмдэглээ.

Болгариин коммунистическэ партиин ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн, секретарь Боян Былгаранов съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, орон дотор социалистическэ демократиин хүгжэлтэ тухай тогтоһон байна. Гүрэнэй ябууд үгы болохо, капитализмһаа социализмда аажамаар орохо тухай асуудалаар ревизионистнуудай баримталдаг һанал бодолые тэрэ шүүмжэлээ.

Социалистическэ соёл культурын шэнэ хүгжэлтын асуудалнууд тухай, социалистическэ реализмын асуудалнууд болон һүүлэй жэлнүүдтэ уранзохёолдо туйлагдаһан амжалтанууд тухай Болгариин уранзохёолшодой союзай президиумэй главна секретарь Георгий Караславов хэлэһэн байна.

Болгариин коммунистическэ партиин VII съездые Корейн ажалай партиин ЦК-гэй президиумэй гэшүүн Ли Хе Сун, Алжирай коммунистическэ партиин зүгһөө Авдель Кадер аль-Бахрани, Вьетнамай ажалшадай партиин ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн Нгуен Ти Тхан заседани дээрэ амаршалһан байна.

СОФИ, июниин 5. (ТАСС). Болгариин коммунистическэ партиин VII съездын үглөөнэй заседани дээрэ БКП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн, дотоодын хэрэгүүдэй министр Георгий Цанков түрүүлжэ үгэ хэлээ. Социализм байгуулха хэрэгтэ Болгариин ажалшадай ехэ амжалта туйлаһые тэмдэглэхэ зуураа, Болгариин арадай морально-политическэ бата нэгэдэлтэй байһыень тэрэ онсолон тэмдэглэбэ. Революционно һэрэмжэ шангадхаха, арадай-демократическа Болгарида пролетариадай диктатурын органуудые бэхижүүлхэ асуудалнууд тухай Г. Цанков гол түлэб хэлэһэн байна.

Уласхоорондын түгшүүрилтэ шанга байдалые һуларуулхын тулада Советскэ Союзай, социалистическэ бусад оронуудай угаа ехэ оролдолго гаргадаг тухай БКП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүндэ кандидат. Арадай оборонын министр, армиин генерал Петр Панчевский делегадуудта һануулба. Социалистическэ оронуудай арадууд, тэрэ тоодо Болгариин арад хадаа империалистнуудай хорото һанаашалгануудай хойноһоо хёрхо һонороор ажаглан хараха зуураа, эдэ ябуулгануудыень шоо шобто харан буруушаана. Социалистическэ ороной арадууд хэндэшье добтолхо бэлэдхэл хэнэгүй, зүгөөр эзэрхэг түримхэй түсэбүүдые буруутуулха бүхы шухала хэмжээнүүдые абана гэжэ П. Панчевский хэлээ.

Мүнөөнэй ревизионистнуудай һанал бодолые, теориие Болгариин Шэнжэлхы ухаанай академиин президент Тодор Павлов хурсаар шүүмжэлээ. Болгариин шэнжэлхы ухаанай амжалтатайгаар хүгжэжэ байһан тухай, оронойнгоо промышленность болон хүдөө ажахыда Болгариин эрдэмтэдэй үзүүлдэг туһаламжа тухай тэрэ саашань хөөрэһэн байна.

БКП-гэй ЦК-гэй, Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүд тушаа БКП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд, Профсоюзуудай Центральна Соведэй түрүүлэгшэ Тодор Прахов, БКП-гэй ЦК-гэй секретарь Станко Тодоров, Арадай залуушуулай Димитровско союзай ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь А. Димитров болон бусад үглөөнэй заседани дээрэ үгэ хэлээ.

ООН-эй Аюулгүйн Соведтэ

НЬЮ-ЙОРК, июниин 5. (ТАСС). ООН-эй Аюулгүйн Соведэй заседани үсэгэлдэр үдын хойно болоо. Франциин сэрэгүүдэй эзэрхэг түримхэй ябуулга хэдэг тухай Тунисай гомдолые, Туниста Франциин урдаһаань гомдоһон гомдолые хаража үзэлгэ энэ заседани дээрэ үргэлжэлүүлэгдээ.

Тунисай түлөөлэгшэ Ахмед Местири иигэжэ мэдүүлбэ. Туниста Франциин сэрэгүүдэй хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулгын түлөө гэм зэмые Туниста тохохо гэжэ Франциин түлөөлэгшэ Соведэй үнгэрһэн заседани дээрэ оролдоһон байна. Франциин сэрэгүүдэй Тунисай газар дээрэ байһан ушар хорото аашануудые гаргаха саг үргэлжын эшэ үндэһэн болохоһоо гадна, Хойто Африкадахи эб найрамдал болон аюулгүй байдалда гай түбэг татана гэжэ Ахмед Местири үшөө дахин онсолон тэмдэглээ. Франциин сэрэгүүдэй байрынь урилуулха, тооень хороохо тухай Тунис эрилтэ хэнэгүй, харин эдэ сэрэгүүдые Тунисай газар дээрэһээ гаргажа абаашаха эрилтэ хэнэ гэжэ Тунисай түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Де Голль Тунисай республикын президент хоёрой хоорондоо абалсаһан телеграммые Франциин түлөөлэгшэ Жорж-Пико уншаба. Энэ ушар, Пикогой хэлэһэнэй ёһоор, хоёр талын хэлсээ хэхээр бэлэн байһые гэршэлнэ. Тиигээд Тунис тухай асуудал зүбшэн хэлсэлгые хоёр долоон хоног соо хойшолуулхые тэрэ дурадхаа. Энэ үе соо франко-тунисска хэлсээн болохо юм.

Энэ дурадхалынь баталан абтаа. Дурсагдаһан асуудал зүбшэн хэлсэлгые июниин 18 хүрэтэр хойшолуулха гэһэн шиидхэбэри Аюулгүйн Совет баталан абаа.

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада Ливанай гомдоһон гомдолые хаража үзэхын тулада Аюулгүйн Соведэй заседани июниин 5-да болохоор зарлагдаһан байна.

Алжирта де Голль үгэ хэлэбэ

ПАРИЖ, июниин 5. (ТАСС). Алжирта үсэгэлдэр үдэшэ болоһон олон зоной хабаадалгатай митинг дээрэ Франциин министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ де Голль үгэ хэлэхэдээ, армида, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ хүсэдөөр этигэн найдажа байһанаа элишэлэн мэдүүлээ.

Армиин дэмжэлгэдэ түшэглэн Алжирта засаг түрые гартаа абаһан «ниитын аюулгүйе сахиха комитедтэ» ямараар хандажа байһан тухайгаа де Голль сэхэ хэлээгүй. Гэбэшье, Франциин гүрэнэй байгуулалтые хубилгаха тушаа «Ниитын аюулгүйе сахиха комитедэй» хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Сустелиин мэдүүлгые де Голль үнэндөө зүбшөөһэн байна.

«Би таанадые ойлгооб. Эндэ юун болоһыень би мэдэнэб. Таанадай юу хэхые хүсэһыстнай мэдэжэ байнаб. Таанадай Алжирта нээжэ үгэһэн зам һалбаран хүгжэхэ, ахадүү ёһоор һууха зам мүн гэжэ би тоолоноб. Бүхы юумын талаар һалбаран хүгжэхэ тухай би хэлэжэ байнаб. Зүгөөр манай ёһо гуримые хубилгаха ябадалһаа энэ хүгжэлтые эхилхэ гэжэ таанадай хүсэжэ байһые би тон зүб гэжэ тоолоноб. Тиимэһээл би эндэ ерээд байнаб» гэжэ хүн зондо хандан үгэ хэлэхэдээ, де Голль мэдүүлээ.

Алжирай бүхы хүн зондо тэгшэ эрхэ олгохо хүсэлэнтэй байһан тухайгаа де Голль эндэ соносхоһон байна. «Энэ үдэрһөө эхилэн Алжирай бүхы хүн зон адли эрхэтэй хүнүүд болобо гэжэ Франци тоолохо юм. Имагтал Франциин харьяатан тэгшэ эрхэтэй, адли уялгатай байха ёһотой» гэжэ де Голль хэлээ.

Алжирай 10 миллион хүн зоной 9 миллиониинь арабууд юм гэжэ мэдээжэ.

Һунгуулиин нэгэн адли гурим тогтоогдохо гэжэ найдуулха зуураа, Алжирай бүхы зоной тэгшэ эрхэтэй болоһониинь гурбан һараһаа хожом болонгүй, Франциин Республикын конституциие хубилгаха тухай асуудалаар арад зоной дунда асуулта хэгдэхэдэ элирэн тодорхо гэжэ де Голль хэлээ.

Алжирай нүгөөдэ город, Константинада болоһон митинг дээрэ мүнөөдэр де Голль үгэ хэлэхэдээ үсэгэлдэр хэлэһэн үгынгөө гол удхые найруулһан байна.

Ливандахи байдал

БЕЙРУТ, июниин 5. (ТАСС). Ливанай засагаархидай толилһон тусхай коммюнике соо иигэжэ мэдээсэгдэнэ. Үнгэрһэн сүүдхэдэ Ливанай авиаци тагнуулай ниидэлгэнүүдые хэжэ, восстани хэгшэдэй иишэ тиишээ ябажа байһан отрядуудые буудаһан байна.

Ороной олон районуудта правительствын сэрэгүүдэй ябуулгые артиллери болон танкнууд дэмжээ гэжэ коммюнике соо заагдана. Сайда городто байлдаан болоо. Үсэгэлдэр Бейрудэй элдэб районуудай үйлсэнүүдтэ мүн лэ тулалдаан болоһон байна. Восстани хэгшэдтэ эсэргүүгээр танкнууд, артиллери хэрэглэгдээ. Байлдаанай болохо үедэ город соо амгалан зоной дундаһаа хүнүүд олоор алуулаа гэжэ хараһан хүнүүд мэдүүлээ. Үсэгэлдэр Бейрудтэ хэдэн бомбо тэһэрээ гээд коммюнике соо хэлэгдэнэ.

КИНО

„ЗҮРХЭНЭЙ ДУРАСХААЛ“

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үе. Немецүүдэй эзэлһэн газарые бомбодохоор зориһон Англиин хүндэ бомбардировщигууд харанхы һүниие хаха зүһэн ниидэнэ. Хоёрдохи пилот Ральф Чадуигай самолёт зенитнэ һомондо тудагдажа, гал дүлэ соробхилон шаташана. Самолёдой экипаж парашюдаар доошоо һүрэхэ баатай болоно...

С. Герасимовай сценаряар «Мосфильмын» залуу режиссёр Т. Люзновагай зохёожо табиһан «Зүрхэнэй дурасхаал» гэжэ уранһайханай шэнэ фильм иигэжэ эхилнэ. Фашизмда эсэргүүсэн баатарлигаар тэмсэжэ, улаан шуһаараа бэхижүүлһэн хани барисаае, арадуудай хоорондын хани барисаае, англиин лётчик Ральф Чадуик (артист А. Попов) ородой юрын багша Екатерина Федотова (актриса Т. Макарова) хоёрой хани нүхэсэлые энэ фильм магтан дуулана.

...Шархатажа, шуһаяа ехээр гээһэн Ральфые хүдөөгэй багша Федотова олоод, һандархай һургуулиингаа подвал соо оруулан, үдэр һүнигүй харууһалжа эхилнэ. Ами наһаяа, унтаха нойроо, эдихэ хоолоо гамнангүй, гайхамшаг сэдьхэлтэй эхэнэрэй оролдоһоной, арга шадалаараа эмшэлһэнэй ашаар тэрэ лётчик хүл дээрээ бодоно.

Бүлэг немецүүд тосхондо ерэжэ, Һургуули соо байрлана. Һогтуу солдадуудай хашхаралдаха, дуулалдаха, дэбһэлдэхэдэ пол доронь шагнажа байһан эрэлхэг эхэнэр аюул тухай бодоногүй. Сагай гүйсэхэдэ пенициллинээр Ральфда тарилга хэхэнь юунһээшье шухала байгаа. Теэд эдэ хоёрые немецүүдэй олоошье һаань, өөһэдыгөө тэһэлхэ ори ганса гранататай байһанаа Екатерина Ивановна нүгөөдэдөө харуулна... Энэ эпизодые харахадаа, хүнэй сэдьхэл хүдэлмөөр, нюдэнһөө нёлбоһон дуһалмаар.

Ральфын ябагаар ябаха шадалтай болоходонь, Федотова өөрынгөө шаби Федя Васюковтой тэрээниие партизануудта абаашахаар зорино. Харгыдаа немецүүдтэй ушаржа тулалдаад, Екатерина Ивановна хүндөөр шархатана. Ехэ Газарһаа самолёдой ерэхэдэ, шархатаһан багшые тээжэ ябуулха гэхэдэнь, врач хорибо.

Землянка соо Екатерина Ивановнагай дэргэдэ бодолгото болоһон Ральф һууна. Ами наһыень абаржа ябаһаар аюулда ороһон алтан зүрхэтэй эхэнэртэй Ральф Чадуигай хахасалга угаа хүндэ байгаа... Энэ кадрнууд үнэншэмэ һайнаар буулгагданхай. Партизануудай врач углууда эм домуудаа бэлдэнэ. Коридор соо бишыхан Федя һэмээхэн нёлбоһоо аршана...

...Дайн байлдаан үни үнгэржэ, тэрэ гэһээр арбаад гаран жэл болоо. Үбгэрһэн Ральф Чадуик Лондоной захада бүлэнэртэеэ ажаһууна. Тэрэнэй 50 наһанай ойе тэмдэглэхэеэ нүхэдынь, түрэлхидынь сугларна. Эндэ Советскэ Союз тухай хөөрэлдөөн болоходоо, зариманиинь тэрээн тушаа муушье юумэ хэлэнэ. Арад тухай хэлэхэдээ, тэрэниие һайн мэдэхэ хэрэгтэй гэжэ Чадуик буруушаана.

Доктор Строубридж Бригс хоёртой хамта Ральф Чадуик Советскэ Союз айлшална. Арбаад гаран жэлэй саана үхэжэ байтараа абарагдаһан танил, дүтэ газараараа алхална. Теэд Екатерина Ивановна Федотова илалтын һайхан үдэрые хаража үрдеэгүй. Партизан отрядтай хамта багшынгаа эрэлхэгээр тулалдаһан тухай, байлдаанда унаһан тухайнь Ральф Чадуигта (хуушанайнгаа танилда) багша Федор Васюков гунигтайгаар хөөрэнэ.

Чадуик Федотовагай багшалһан һургуулида ерээд, үхибүүдтэ хандан иигэжэ хэлэбэ:

— Үхибүүд, арба гаран жэлэй саана би энэ гэртэ байһан, зүбөөр хэлэхэдэ, эндэ үхэжэ байһан хүм. Тиихэдэ намайе багша Екатерина Ивановна танай багша Федор Васюков (таанадтал адли хүбүүн һэн) хоёр абарһан юм. Таанар дайн тухай мэдэнэгүйт. Мэдээшэегүйтнай һайн гээшэ бэзэ. Таанадай түлөө ами наһаяа үгэһэн хүнүүдые мартабалтнай, ехэл муу даа. Юундэ иигэжэ хэлэнэбиб гэхэдэ, тиигэжэ мартаһан олон хүнүүдые хараһан байнаб. Толгойн дурасхаал, мүн тэрээнһээ гадна, зүрхэнэй дурасхаал гэжэ бии юм. Зүрхэнэй дурасхаал юунһээшье бата даа,—гэнэ.

Энэ кинофильм эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ зорюулагданхай. Ондо ондоо оронуудтахи хүнүүдэй хуби заяан, үзэл бодолынь багша Федотова лётчик Чадуик хоёрой образууд дээрэһээ харуулагдана.

Бэлигтэй артистнууд А. Попов, Т. Макарова шадамар бэрхээр наадажа, харагшадые баясуулба. Эдэнэр рольнуудтаа үнэншэмэ һайнаар наадаа. Инаг нүхэрөө, үхибүүгээ, эсэгээ дайнда алдабашье, ажабайдалдаа, хүнүүдтэ һаруул һайханаар этигэжэ ябаһан эхэнэрэй образ Тамара Макарова харуулба. Совет хүнүүд шэнгеэр заримдаа бододоггүй, юумые харадаггүй байбашье, Ральф Чадуигай халуун, ехэ зүрхэтэй хүн болоһон тухайда А. Попов этигүүлнэ.

Энэ кинофильм зохёолгодо англичанууд, немецүүд хабаадалсаһан байна. Мэдээжэ журналист Р. Паркер, уранзохёолшо Л. Уинкотт, журналист Р. Даглиш наадалсана.

Эхэ ороноо хамгаалха Агууехэ дайнда хабаадаһан лётчик-композитор А. Афонасьев ирагуу һайхан хүгжэм бэшээ.

Арадуудай хоорондохи хани барисаае улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ энэ һайхан, һонирхолтой фильмын хубитаяа оруулхань дамжаггүй.

А. Олзон.

Сүүд дээрэһээ

Дээдэ Онгостойн хирпиисын заводой шофёр В. И. Елькин архи уугаад, хүдэлмэриин гурим журам эбдэдэг, гэр бүлэдөө хэрүүл шууяа гаргадаг, һамгаяа сохидог байгаа. Заводой хүтэлбэрилэгшэд болон нүхэдэй зүгһөө тэрэниие зүб замда оруулхын тула хэмжээ абабашье һаань, хуушанайнгаа ааша орхидоггүй байба. Тэрэнэй түлөө хүдэлмэриһөөнь сүлөөлһэн юм.

1958 оной мартын 11-дэ Елькин һогтуугаар гэртээ шууяа татажа, һамгаяа сохиһон, эрхэтэн Б. гэгшые муухайгаар харааһан байгаа.

Улан-Удэ городой Железнодорожно районой 2-дохи участогай арадай сүүд Елькинэй гэмтэ хэрэгые хаража үзөөд, 3 жэлдэ сүлөөеь хаһаха гэһэн шиидхэбэри гаргаба.

П. Сыромятников.

Редакторай орлогшо
О. ГОМБОЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам редактора—32.74, отв. секретаря—27.37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35.14, культуры и быта — 34.05, писем трудящихся и переводов—24.74, корректорская—32.67, бухгалтерия—37.32 Для междугородных переговоров—16

Н 00749 Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3117.